

Montreālas Latviešu
Biedrības

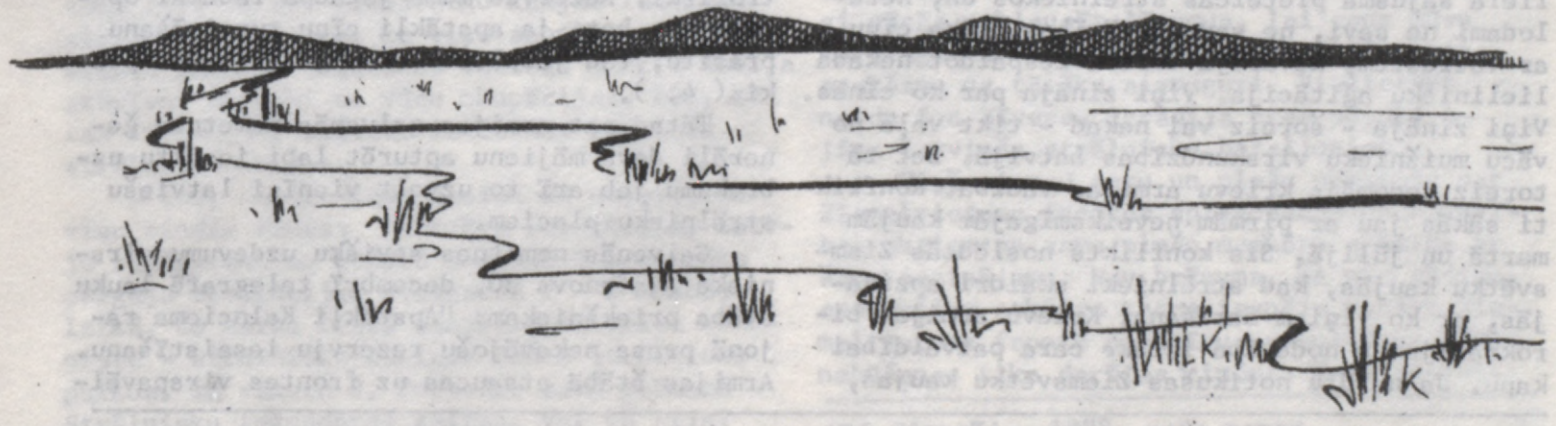
ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1988. GADA MARTS

MONTREALA, KVEBEKĀ

39. GADA GĀJUMS Nr. 3. (468.)

Rūpēs par latviešu tautas nākotni PBLA valde izsludinājusi šo gadu par latviešu valodas gadu, aicinot latviešus visā pasaulē gādāt, lai mūsu tautas kultūras sakne, latviešu valoda, paliktu dzīva, lai to turētu cieņā mūsu ģimenēs un sabiedrībā. Latviešu valoda ir latviešu nacionālās identitātes atslēga; bez latviešu valodas nebūs latviešu tautas.

Okupācijas vara Latvijā mērķtiecīgi iepludina svešautiešus, lai latvieši kā tauta vairs nepastāvētu. Latviešu valoda Latvijā vairs netiek lietota ikdienā kā sadzīves valoda. Tā ir atvietota ar krievu valodu valdības iestādēs un darba vietās. Šo latviešu tautas iznīcināšanas politiku okupācijas vara attaisno ar labskanīgiem saukļiem, iecerot vēstures gaitā izveidot vienu "padomju" tautu ar krievu valodu kā mātes valodu.

Lai latviešu tauta pastāvētu nākotnē, ir jānodrošina iespēj latviešu valodai palikt dzīvai; tai ir jāatgūst valodas pirmtiesības okupētajā Latvijā. Tas ir jāpanāk ar noteiktām prasībām Latvijā, kuŗu atbalstam nepieciešama politiska darbība rietumos. Starptautisks spiediens uz Padomju Savienību varētu panākt pozitīvas maiņas mazo tautu etniskās iznīcināšanas ievirzē.

Latviešu valodai veltītajā gadā apzināsimies, ka ikviens latvietis ir neatsverams. Ikatram latvietim ir jādod savs pienesums latviešu valodai, lai latviešu tauta varētu pastāvēt, lai tā, soli pa solim ejot, tuvotos savam brīvības rītam.

LINARDS LUKSS,
PBLA valdes priekšsēdis.

STRĒLNIEKI.

Turpinājums.

Latviešu strēlnieku cīņu otrais posms sākās laikā, kad daļa strēlnieku aizgāja uz Krieviju. Bieži dzirdētie pārmetumi par to, vai viņiem tas bija jādara, un rīcinājumi, kas nogūlās pār strēlnieku galvām šajā viņu darbības posmā, dabīgi izraisa jautājumu: - Kādēļ mūsu tautas zieds un lepnums aizgāja cīnīties svešos kara laukos par svešu varu?

Tautu likteņos, tāpat kā dabā, nekādas pārmaiņas nerodas pēkšņi. Revolūcijas nesākas ne no kā. Tāpat kā lavīnas vai vulkānu izvēršumi, ilgu laiku gatavojas, līdz sava spēka izvēršumu liek manīt.

Arī latviešu strēlnieku piesliešanās revolūcijai nav nejaušība, bet dabīgs apstākļu norišu process. Ir pārspīlēti, ja to piedēvē dažiem lielinieku agitatoriem. Tos zēnus, kas lielā sajūsmā pieteicās strēlniekos un, nežēlodami ne sevi, ne savas dzīvības, sāka cīņu ar vāciešiem, nevarēja toreiz iespaidot nekāda lielinieku agitācija. Viņi zināja par ko cīnās. Viņi zināja - šoreiz vai nekad - tikt vaļā no vācu muižnieku virskundzības Latvijā. Bet tā toreiz nedomāja krievu armijas vadība. Konflikti sākās jau ar pirmām neveiksmīgajām kaujām martā un jūlijā. Šis konflikts noslēdzās Ziemeļsvētku kaujās, kad strēlnieki skaidri apzinājās, ar ko viņiem darīšana. Krievu armijas birokrātija un nodevība izraka cara patvaldībai kapu. Ja nebūtu notikušas Ziemeļsvētku kaujas,

jeb, ja nebūtu notikusi nodevība šajās kaujās, varbūt, Krievijas likteņos lieliniekiem būtu maza loma (Tā, protams, ir spekulatīva prātošana.).

Pasaules kara archīvos atrastie materiāli liecina, ka latviešu strēlnieki ir bijuši dažādu tumšu intrīgu objekts krievu reakcionāro ģenerāļu un vācu spiegu rokās. Tagad pilnīgi noskaidrojies, ka latvju strēlnieku bataljonu lielie zaudējumi 1916. gada 8. marta kaujās, Tīrelpurvā un pie Ložmetēju kalna, ir stiprā mērā nodevības sekas (1.).

Radko - Dmitrijeva ziņojums par 8. marta kaujām: Papildinot savu 11. aprīļa telegrammu 1411, ziņoju, ka izmeklēšana 8. marta uzbrukuma neveiksmju noskaidrošanai tiek pabeigta. No savāktiem materiāliem redzams, ka kaujas gaitā pielaiestas apzinīgas un nodevīgas nepareizības no personām, kas piedalījās plāna izpildīšanā. Latvieši stāv augstāk par katru kritiku un ne viņu vainas dēļ operācija netika izvesta līdz galam (2.).

Archīvos glabājas cita vēstule, ko rakstījis ģenerālim Aleksejevam kāds viņa draugs rotmistrs Gaļicins. Savu vēstuli viņš nobeidz ar šādiem vārdiem: - Zēl viņu bataljonus - braši puīši, tikai pret tiem sistemātiski sāk strādāt vietējie vācieši, stipri ietekmēdami pat mūsu ģenerāļus. Aizvakar Pēterim Nikolajevičam kāds no šejienes redzāmākiem muižniekiem izteicies, ka tikšot sperti visi soļi, lai šīs kaujas vienības sakausētu kopā ar krieviem jeb pat galīgi likvidētu. Tas tādēļ, ka latvieši ienesot dezorganizāciju Baltijas dzīvē.

V. Puriskēvičs 1916. gada 20. jūlijā raksta ģenerālim Dapilovam uz galveno mītni: ... Rīgā sarunājos ar dažiem latvju sabiedriskiem darbiniekiem. Viņu gara stāvoklis ir ļoti nospiests, raugoties traģēdijā, kāda apzinīgi un ļaunprātīgi tiek gatavota brašiem latviešu strēlnieku pulkiem, no kuŗiem daži pirms kādām nedēļām gandrīz galīgi iznīcināti operācijā, ko citādi nevar nosaukt - kā par nodevību. To atzīst arī Radko - Dmitrijevs un ir iekšēji par notikušo ļoti sašutis. Bet kur bija viņa acis tad, kad vajadzēja sācionēt šīs neveiksmīgās operācijas iepriekšējo plānu (3.)?

Nodevībai par upuri krita latvju strēlnieki arī Ziemeļsvētku kaujās, kā tas redzams no sekojošiem dokumentiem. -

Ģenerālis Diterichs telegrafē Ziemeļrietumu frontes virspavēlniekam 1916. gada 25. decembrī:

"Viņa Majestātes uzdevumā lūdzu jūs informēt galveno nometni par stāvokli Rīgas rajonā. Pēc ienākušām ziņām, nav ieteicams turpināt 23. decembrī Babītes ezera rajonā sāktu uzbrukumu, jo tas var beigties katastrofiski. Rezerves mums jātaupa labākai operācijai, bet, ja apstākļi cīņu turpināšanu prasītu, tad jāizlieto vienīgi latviešu pulki (4.).

Tāpat pat armijas galvenās nometnes ģenerāli deva mājienu apturēt labi iesāktu uzbrukumu jeb arī to uzvelt vienīgi latviešu strēlnieku pleciem.

Galvenās nometnes sevišķu uzdevumu virsnieks Agafanovs 30. decembrī telegrafē lauku štāba priekšniekam: "Apstākļi Kalnciema rajonā prasa nekavējošu rezervju iesaistīšanu. Armijas štābā atsauca uz frontes virspavēl-

nieka rīkojumu ieturēt nogaidošu stāvokli. Latviešu daļas ir cietušas lielus zaudējumus un drīz kļūs cīņas nespējīgas. Viņu atbalstam nepieciešama vismaz viena brigāde."

1917. gada 2. janvārī pulkv. Agafanovs atkal telegrafē: "Uz jūsu telegrammu l3681 ziņojumu, ka frontes virspavēlnieks ar pavēli Nr. 450, datētu 31. decembrī, kategoriski noliedzis turpmāko rezervju izlietošanu. Armijas štābā iemesli nav zināmi (5.)".

Kā katra lavīne lēni gatavojas pirms viņa brūķ, tā arī strēlnieku pulkos pamazām, nepārtraukto nodevību un intrigu rezultātā, nobrieda tas naids un nicināšana pret pastāvošo birokrātiju un tās pārstāvjiem - virsniekiem, kas revolūcijā kā neapturams vilnis noslaucīja šo sapuvušo iekārtu. Lai raksturotu stāvokli pēc Ziemeļrietumu kaujām un noskaņojumu tautā, citēšu kādu pilsētas savienības darbinieka Z. Ščukina vēstuli valsts domes priekšsēdētājam Radzjanko 1917. gada 26. janvārī:

"Jau nedēļu atrodos frontē. Tas, ko redzu, var modināt vienīgi sēras pārdomas un sašutumu. Mēs, krievi, gan laikam, paši nezinām, ko darām, un šī sajūta arvien vairāk nostiprinās, ieskatoties dziļāk pēdējā laika notikumos. Jums būs zināms, cik bēdīgi beidzās latviešu strēlnieku pulku sāktais uzbrukums vāciešiem. Būs jau zināms, cik spoži viņš iekāpās pirmajās dienās un kādas izredzes solīja. Bet patlaban mēs stāvam pie sasīstas siles. Dievs zin, vai kādreiz vairs dabūsim viņu veselu! Jā, izstīkst viena pēc otras mūsu armijas labākās daļas. Paliek pāri morāli un fiziski satriektas divīzijas. Kādā pazīstamā ģimenē es sastapu vienu viņu virsnieku, Juļa krusta kavalieri, apbalvotu zelta ieročiem. Cilvēku ar varonīgu kaujas pieredzi. Ziniet, ko viņš man teica. - Mūsu latvju pulki savu dziesmu izdziedājuši. Sakropļoti savās viscēlākās jūtās. Sakropļoti pie miesas un dvēseles. Un šim virsniekam taisnība. To liecina viss tas gaiss, kas dveš pretim no šejienes frontes.

Vispirms, jāiztīra no nevēlamiem elementiem Ziemeļrietumu fronte. Šeit sēd ģenerālis pie ģenerāļa, kam vieta ne kaujas laukā, bet gan aiz restēm. Pat, ja vēlaties, zem karātvām.

Pēdējo dienu notikumi Pēterpilī te radījuši visdziļāko atbalsi. Vakār man rādīja proklamācijas ar uzsaukumu sviest durkļus pret tautas un armijas nodevējiem. Kā gan viss tas beigsies (6.)?"

Arī pulkv. A. Fetisevs raksta valsts domes loceklim Singarēvam 1917. gada 26. janvārī:

"... Man žēl brašo latviešu strēlnieku. Viņi bija tie, kas 23. decembrī pārrāva vācu fronti, radīja vācos pilnīgu sajukumu. Un tas viss no apzinīgiem negēļiem iznīcināts, padarīts par jaunu lapas pusi mūsu nodevības vēsturē (7.)" Pēc Ziemeļrietumu kaujām latviešu strēlnieki redzēja, ka viņu sapņi ir izsapņoti. Krievu armijas augstākās vadības mērķis nebija atbrīvot Kurzemi no vācu okupācijas, bet, kā tas izrādījās, mēģināt iznīcināt latviešu strēlnieku pulkus.

Lielu, neparedzamu plaisu un nesaticību viņu rindās ienesa februāra revolūcija. Latvju strēlnieki no stiprā nacionālā karaspēka pārgāja revolūcijas avangardā 2 - 3 mēnešu laikā. Šo darbu lielā neatlaidībā veica komunistu - strēlnieku šūniņas dažos strēlnieku pulkos. Tā raksta J. Porietis savā grāmatā Strēlnieku leģendārās gaitas. Vai tā bija?

Parasti, ja ir sagājis tā, kā nevajaga, sevišķi armijā, vainu meklē visur citur, tikai ne pie sevis pašiem. Šis laiks, no Ziemeļrietumu kauju nobeiguma ar visām sekām līdz Padomju latviešu strēlnieku divīzijas formēšanai ir tik dažādi un pretrunīgi aprakstīts, ka ticamība ir maza, kā lielinieku, tā arī mūsu nacionālajiem vēsturniekiem. Vienmēr vēl paliek jautājums, kādēļ tik īsā laikā, dažos mēnešos, izteikti nacionālie strēlnieki pievērsās lieliniekiem un atbalstīja viņu cīņas Padomju Savienībā?

Ziemeļrietumu kaujas, kā mēs zinām, bija pagrieziena punkts. Pārsteigums un sajukums vācu 8. armijas štābos drīz tika pārvarēti un sāka darboties vācu aģenti krievu štābos. No daudzajiem nodevības un spiegošanas aktiem minēšu tikai dažus, kas attiecas uz latviešu strēlniekiem.

Angļu majors Mekkinlijs, kas 1916. gadā bija piekomandēts Ziemeļrietumu frontes štābam kā Anglijas militārais aģents ar savu līdzdalībnieku palīdzību bija visu slepeno un atklāto notikumu kursā. Viņš savos memuāros piemin latviešu strēlniekus, izceldams viņu nopelnus Rīgas frontes aizstāvēšanā. Te daži izvilcumi no viņa memuāriem:

Ģenerāladjutants Kuropotkins, sava štāba priekšnieka iespaidots, centās likt latviešu bataljonu organizēšanai ceļā visādus šķēršļus. Atmiņā kāds gadījums: Marta beigās Pleskavai cauri brauca augstais armijas virspavēlnieks un apmeklēja arī Ziemeļrietumu frontes štābu. Iepazinies ar apstākļiem Kuropotkinam padotā iecirknī, viņa majestāte uzlūda uz pusdienām savā vilcienā štāba augstākos virsniekus un ārzemju militāros aģentus. Pēdējo starpā arī mani. Pie galda iznāca sarunas par kaukāziešu divīzijas pārvešanu uz Daugavas fronti, jo maija mēnesī tika paredzēts lielāks uzbrukums pretiniekam, kuŗu cerēja nobeigt ar frontes pārraušanu. Runājot par šīs populārās divīzijas parašām un spējām viņa ķeizarkā augstība ieminējās, griežoties pie ģen.-adjutanta Kuropotkina: Jūsu rīcībā jau arī atrodas kaut kas līdzīgs kaukāziešiem - latviešu strēlnieki. Vajaga viņus atbalstīt un pamudināt, iznāks varens kaujas ierocis.

Mani pārsteidza frontes virspavēlnieka atbilde: Atļaujot ziņot, Jūsu majestāte, ka man par latviešiem pienāk visai neapmierinoša rakstura ziņas un palauties uz tiem kā nopietnu kaujas vienību nekādā ziņā nevar. Drīzāk, šķiet, būtu nepieciešams viņu bataljonus izformēt.

Kādā citā vietā Mekkinlijs saka: Labu laiku ģen. Kuropotkins atrodas pilnīgi sava korpusa biedra un tuvākā līdzdalībnieka ģen. ltn. fon Zīversa iespaidā. Par šo cilvēku cirkulēja visraibākās baumas, un man personīgi nācās uzklaut lūgumus, lai caur mūsu kara aģenta starpniecību panāktu viņa aizsaukšanu uz tālāku aizmuguri. Vislielākā naidu fon Zīverss izrādīja pret populārajām latviešu strēlnieku bataljoniem.

Viņš pieved garu un plašu pārskatu par Ziemeļrietumu frontes spiegošanas un nodevības aktiem un savu plašo memuāru nobeidz ar šādu secinājumu: Nav brīnums, ka pie tādiem apstākļiem atkrita katra iespēja panākt Ziemeļrietumu frontē pozitīvus rezultātus. Šis nebūšanas tika darītas zināmas ģen. Aleksē-

jevam, bet arī pēdējais bijis nespēcīgs kaut ko labot, jo viņam stājās ceļā spēki, kastā darbību jautājuma nokārtošanā paralizēja (8.). Lai raksturotu, cik plašos apmēros spiegošana un nodevība bija izplatīta krievu armijā, pievedu vācu majora fon Launica atmiņas, pierakstītas dienas grāmatā 1915. g. 20. decembrī.

Sodien saņēmu bagātīgus materiālus no Rīgas. Tos caur kādu krievu plkv. Larionovu apgādājis nenogurstošais Mesters, kas pagaidām tur izpilda apcietinātā Seimana vietu. Raksta, ka priekšdienās ievilkšot savā darbības lokā pāris tādus vīrus, kas vieni paši atsvērsot visu aģentūras tīklu. Un nav jau brīnums, ja ievēro, ka 2 mēnešu laikā ziņas snieguši 3 krievu ģenerāļi, 7 pulkveži un vesels strēķis zemāku virsnieku un ierēdņu. Negribot jābrīnās, kā pretinieka armija vēl līdz šim laikam spēj eksistēt un darboties (9.).

Šie ir tikai daži piemēri no plašā spiegošanas un nodevības tīkla, ko izveidoja vācu slepains izlūkošanas dienests, kas pat sniedzās Krievijas galmā.

Atgriežoties pie mūsu strēlniekiem Ziemsvētku kaujās, redzam, ka vācu aģentu spiedienu uz frontes virspavēlnieku izšķīra šīs kaujas iznākumu. Rezerves netika izmantotas, latviešu strēlnieku pulki smagi cieta un rezultātā - naidis pret valdību un armijas vadību. Tā bija pateicīga zeme revolūcijas sēklai. Jau nākamo mēnesi - februārī notika revolūcija, kuŗas rezultātā Cars atteicās no troņa, un Pēterpilī nodibinājās Valsts Domes pagaidu izpildkomiteja Radzjanko vadībā. Līdztekus nodibinājās strādnieku un zaldātu deputātu padome. Kaut arī tur bija daži redzami lielinieki, kā Pēteris Stučka, padomē viņiem vairākums nebija (10.).

Februāra revolūcijā gāza cara patvaldību. Atrasisījās plaša biedrošanās un vārda brīvība, ko izmantoja politiskās partijas un komitejas. Sākās aģitācija, cīņa par varu. Pēterpilī izveidojās pagaidu valdība ar Kerenski priekšgalā. Daži vēsturnieki to nosauca par "plāņu valdību". Kerenskim bija lieliskas runas dāvanas, bet samērā maza politiskā izpratne un vēl mazāka administratīva pieredze. Sākās armijas sabrukums, ko ar skaistām runām apturēt nevarēja. Armijas daļās ievēlēja kareivju deputātu padomes izpildu komitejas, kas noteica armijas turpmāko darbību. Kad pagaidu valdība kļuva politiski nestabila, uzklāusot virsnieku padomus turpināt karu ar Vāciju, lielinieki sāka plašāku aģitāciju par mieru. Kareivji bieži vairs neklausīja virsniekiem, jo viņu galvenā doma bija izbeigt šo nejēdzīgo karu un tikt mājās. Šo apstākli izmantoja lielinieki, prasdami mieru un kara izbeigšanu bez kontribūcijām. Ar savu nekaunīgo, bieži uzbāzīgo aģitāciju viņi panāca dezorganizāciju strēlnieku pulkos. Savā aģitācijā tie kūdīja kareivjus pret virsniekiem, jo tie taču bija cara armijas virsnieki, ar visu, kas saistīts ar armijas nevēdībām, nodevībām un intrīgām. Propagandai iemeslu netrūka, un lielinieki tos mērķtiecīgi izmantoja. Daži virsnieki, tiešām, bija pelnījuši pērienu.

Pēc Ziemsvētku kaujām strēlnieki redzēja, ka daudzās vietās lieliniekiem taisnība. Noguŗuši, apētiski pret patriotiskiem saukļiem un ticību atbrīvot savu zemi no vācu okupantiem, tie sāka uzklāusīt lieliniekus. Mieru - arī strēlnieki vēlējās mieru.

Kerenska valdība mēģināja lielinieku darbību karaspēkā ierobežot, atsūtot uz Rīgu, t.

s., "nāvinieku" bataljonus. Dezorganizāciju strēlnieku pulkos tas nenovērsa. Aģitācija pret kara turpināšanu augtin auga. Strēlnieki bija kaujās smagi cietuši un ļoti sarūgtināti par krievu kara vadību. Šīs nosaukšanas veikli izmantoja lielinieki. Tagad malu malās neviens plandījās sarkanie karogi, bet strēlnieki paši tos nesa, pie tam savos virsniekos, lielinieku aģitācijas ietekmē, tie saskatīja savus pretiniekus. Nevēlēdamies pastāvīgus konfliktus, strēlnieku vairākums izturējās inertī, bet sapulcēs piebalsoja tiem, kas prasīja tūlītēju mieru (11.).

Kā šādā situācijā izturējās latviešu inteliģence un virsnieki? Latvijas autonomijas prasības pēc februāra revolūcijas ieguva manāmu dinamiku. Tā nebija vairs bīkla vai pārdroša iecere, bet tautas plašāko slāņu atklāti pieteikta prasība (12.).

Latviešu pilsoniskās partijas, kas visas radās pēc februāra revolūcijas, kā nacionāldemokrāti, neatkarības apvienība, republikāniskā partija, demokrātu partija, zemnieku savienība, galvenokārt, nodarbojās ar Latvijas autonomijas jautājumu.

Strēlnieku virsnieki nodibināja Latvju Kareivju Nacionālo Savienību, kuŗā pulcējās virsnieki, ārsti, ierēdņi un neliela daļa kareivju. Šī savienība brīdināja strēlniekus no lieliniekiem un viņu pūlīpiem iedabūt tos "starpautisko žandarmu lomā". Pavisam konkrēts bija brīdinājums "nekļūt par ieroci pret satversmes sapulci un nestāvēt militārā apbruņojumā pie Taurijas pils, kur Satversmes sapulces locekļi apspriedās (13.).

1917. gada 2. oktobrī pie Kerenska ieradās latviešu delegācija valsts domnieka J. Zālīša vadībā. Viņu mērķis bija noskaidrot prasību par Latvijas autonomijas jautājumu. Pagaidu valdība šādā jautājumā nebija ieinteresēta, jo īsi pirms tam bija noraidījusi prasību par Latgales pievienošanu pārējai Latvijai. Latviešu apdzīvoto zemju integrācija tomēr bija neatliekama un pati par sevi saprotama. Krievu centrālo iestāžu pretošanās tomēr rādīja, ka tās turpina cara patvaldības kursu. Šī Kerenska valdības nostāja radīja pagriezienu ne tikai strēlnieku vidū, bet arī starp virsniekiem. Daudzi atzina, ka nav vēlams atbalstīt valdību, kas negrib uzklāusīt un neatzīst mūsu prasības.

Seit Kerenskis pielaida savu liktenīgo kļūdu. Savā varas iedomībā pārvaldīt irstošu un brūkošu valsti tikai ar skaistām deklarācijām bez uzticama militārā spēka. Šī noraidošā izturēšanās pret latviešu prasībām strēlniekus iespēlēja lielinieku rokās.

Lūzums latviešu strēlnieku pulkos notika to apvienotās padomes II kongresā, laikā no 25. - 30. maijam. Lielinieki šeit pēma pārsvaru, un tie pieņēma viņu izstrādāto maija rezolūciju par mieru bez aneksijām, bez kontribūcijām, brāļošanās un aģitāciju, nodokļu uzkrāšanu tikai mantīgām šķirām. Lielinieki jau sāka runāt par proletariāta diktatūras nodibināšanu.

Pēc 7. novembra apvērsuma, kuŗā savu lomu spēlēja arī strēlnieki, lielinieki jau varēja sākt veidot savu diktatūru.

Kerenska politika strēlnieku acīs bija tā pati cara patvaldības turpinātāja, tādēļ nav ko brīnīties, ka šoreiz strēlnieki pielika savu roku, lai beidzot arī viņu prasības

tiktu ņemtas vērā.

Tā kā Krievijas impērijas iedzīvotāju sastāvs tomēr prasīja tautu tiesību deklarācijas pasludināšanu, tādu arī 16. novembrī izziņoja. Šī deklarācija paredzēja Krievijas tautām brīvas pašnoteikšanās tiesības, neizslēdzot atdalīšanos un patstāvīgas valsts nodibināšanu (14.).

Šī deklarācija bija lielisks ierocis lielinieku rokās. Strēlnieku laikraksts "Brīvais Strēlnieks" rakstīja: "Latviešu darba demokrātijai varam atgādināt to, ko vienmēr esam teikuši: Latvija vienīgi tad būs brīva, kad uzvarēs Krievijas darba tautas revolūcija. Vienīgi Krievijas revolucionārā sociāldemokrācija nav ieinteresēta tautu apspiešanā, vienīgi viņa nodrošinās kopējā cīņā ar darba masām brīvo demokrātisko Krievijas republiku. Tādēļ atbalstiet visi jauno Padomju valdību!" (15.)

Ko šajā sajūkuma posmā darīja mūsu pilsoniskās partijas? Visās sapulcēs un kongresos, kas sākās ar 1917. gada 17. martu, notiek un turpinās nepārtrauktā virknējumā ik nedēļu, tikai viens politisks raksturs, Ass, ap kuŗu viss grozās, ir autonomijas jautājums un latviešu politiskās patstāvības izveidošana (16.). Savu nacionāli noskaņoto domu viņi publicē savos laikrakstos Dzimtenes Atbalss, Līdums, Laika Vēstis u. c.

Valsts domnieki Goldmans un Zālīts 1917. gada 2. jūnijā publicē sekojošu protestu:

"Smagu noziegumu pret latviešu tautu izdarījuse Apvienotā latviešu pulku padome, piejēmdama 17. maija Daniševska rezolūciju. Izteiktie padomi ļoti strupi: uzbrukumā neiet, brāļošanās turpināt, pagaidu valdībai neuzticēties un būt gataviem sakarus ar sabiedrotiem pārtraukt. Kādēļ tie katram patiesam latvietim tik sveši? Sveši tie ir tādēļ, ka neviens nevar būt brīvs no šaubām, vai šie padomi nav tikai iepriekš kaut kur izteikti un uzrakstīti vāciski.

Pārtulkosim tos latviski. Neiet uzbrukumā - nozīmē atdot Kurzemi vāciešiem, un tas notiek tajā brīdī, kad latviešu kareivju vistuvākie cīņu biedri, krievi, vienprātīgi un spēcīgi saka: iesim, dzīsim vāciešus ārā no Kurzemes. Tādā brīdī latviešu strēlnieku padome neatrod par iespējamu iet un atbrīvot latviešu zemi (17.)!"

Šādā pat loģikā šie kungi mēģina izskaidrot pārējos rezolūcijā pieņemtos punktus. Ja šādu uzsaukumu būtu parakstījis kāds propagandists savā kabinetā, kuŗam par armijas sabrukumu nav nekādas informācijas, varētu saprast, bet Goldmans ar Zālīti?!

Jau Ziemsvētku kaujas pierādīja krievu armijas kaujas spējas. Tagad, kad karavīri nosaka virsnieku darbību, kad laupīšana piefrontes joslā kļuvusi par masu kustību, jo dezertieriem kaut kur ir jāiegūst pārtika, šie divi patrioti runā par uzbrukumu vāciešiem!

Var pieņemt, ka šāda loģika viņiem radās, kad Iskosols XII pieņēma rezolūciju iet uzbrukumā. Vai XII armijas kāda vienība tiešām ietu uzbrukumā? Vai kāda vienība vispār bija kaujas spējīga? Ka šādi pārsteidzīgi lēmumi ir tikai tukša lielīšanās, pierādīja uzbrukuma mēģinājums, kuŗu nav vērts pat pieminēt.

Šādā un līdzīgā garā mūsu patrioti mēģināja pārliecināt strēlniekus turpināt karu un atbalstīt Pagaidu valdību. Dabīgi, ka šādai

loģikai panākumu nebija.

Reizē ar lielinieku apvērsumu 1917. gada oktobrī (novembrī pēc jaunā stila) visos latviešu strēlnieku pulkos iesākās virsnieku aresti. Tos arestēja paši strēlnieki, vispirms tos nopratinot - vai atzīst revolucionāro kara komiteju, vai izpildīs tās pavēles, vai ies kopā ar pulku n. t. t.? (18.)

Daudzi atbildēja ar nē. Tas, protams, izšķīra viņu turpmāko karjēru. Daudzi mēģināja atstāt pulkus. Arī latviešu strēlniekos sākās sairšana. Galvenokārt, no pulkiem aizgāja tie, kas bija mobilizēti pēdējā laikā, kuŗiem mājas bija Vidzemē un kuŗus izrāva no ierastā darba. Viņi karošanā nesaskatīja nekādu jēgu.

Tie virsnieki, kas politikā bija labāk orientēti, saprata, ka ar dezertēšanu viņi neko savas tautas labā panākt nevarēs, jo krievu armijas sabrukumu izmantos vācieši. Par to militāristiem šaubu nebija. Tādēļ labāk palikt kopā ar savām vienībām un atbalstīt lielniekus, jo viņi taču solīja to, ko strēlnieki vēlējās. Citu izeju šie patrioti nespēja saskatīt.

Kā viens no šādiem militāristiem bija plkv. Jukums Vācietis. Viņš bija viens no spējīgākajiem tā laika virsniekiem. Izmantojams savu stāvokli, viņš atkal sapulcināja izirušos strēlnieku pulkus jaunā divīzijā. Divīzijā, kuras kauju nopelni lika pamatus Latvijas brīvībai.

Varbūt paradoksāli, taču tā nu tas bija, ka viņš, nebūdams partijas biedrs, krietni labāk sapratās ar cilvēkiem, kas sevi visu atdeva sociālistiskai revolūcijai nekā ar saviem ilgu gadu kolēģām - militāriem speciālistiem, kam 1918. gada februārī likās pienācis turpinājums karā ar Vāciju (19.).

1918. gada februārī sākās Brestas miera sarunas. Smagos vācu noteikumus Trockis pieņemt nevarēja. 18. februārī vācieši pāriet uzbrukumā visā Krievijas frontē. Pretestība ir tikai dažās vietās. Krievi visur atkāpjas. Lai gan Ļeņins 19. februārī pa radio paziņo vācu noteikumu pieņemšanu, vācieši turpina uzbrukumus. Viņu mērķis bija sagrābt piefrontes apgādes punktus un noliktavas. To viņi arī panāca, un tikai tad slēdza mieru.

Sajā cīņu posmā izšķīrās strēlnieku likteņi. Izšķīrās, kuŗi dezertēja un palika, un tie, kuŗi aizgāja līdz savām vienībām.

Daudziem karošana bija apnikusi. Viņi vienkārši aizgāja mājās, cerībā kautkā šo laiku pārdzīvot. Viņi pievilās. Vācieši Melnāko daļu no tiem sameklēja, arestēja un aizsūtīja uz Prūsijas koncentrācijas nometnēm.

Tās vienības, kas aizgāja uz Krieviju, tika demobilizētas, kā to prasīja Brestas miera līgums. Tie, kas vēlējās palikt armijā (kur gan šie zēni svešā zemē bez apgādes lai paliek?) varēja pieteikties jaundibinātā Padomju Latviešu Strēlnieku Divīzijā. Tā tika saformēta jauna kaujas vienība, kas spēlēja izšķirošu lomu turpmākā Krievijas vēsturē. Un ne tikai Krievijas. Paliek jautājums, vai šie vīri un zēni bija pārliecināti lielnieki. Ja atskaita nelielo partijas biedru skaitu, pārējie noteikti nebija lielnieciski noskaņoti. Šeit varētu viņus salīdzināt ar latviešu leģionāriem II pasaules karā. Ja kāds mūsu leģionārus grib apzī-

mēt par Hitlera varas stutēm, "nacistiem", tad viņš maldās, tāpat kā apzīmējot strēlniekus padomju armijā par lieliniekiem.

"Latviets biju, latviets būšu, latviets mūžam palikšu," tā mēs, leģionāri, dziedājām Vācijā. Līdzīgas patriotiskas dziesmas dziedāja strēlnieki Krievijas kara laukos.

Savelkot kopā šeit pausto domu un atbildot uz sākotnējo jautājumu - kādēļ latviešu strēlnieki aizgāja cīnīties Padomju Savienībā? - mēs varētu konstatēt, ka tas notika šādu iemeslu dēļ:

1. Krievu armijas vadības birokrātija, kurā bieži darbojās armijas nodevēji, paralizēja sekmīgu kaujas darbību strēlnieku cīņās.

2. Biežās neveiksmes frontē, kurās nepārprotami varēja saskatīt nodevības sekas.

3. Strēlnieku morāliskais lūzums pēc Ziemeļfrontes kaujām.

4. Februāra (jaunā stilā - marta) revolūcijā izraisītā vārda brīvība, ko izmantoja lielinieki.

5. Mūsu pilsoniskās partijas bija aizņēmas Latvijas nākotnes deklarācijas izstrādāšanā, bet nespēja izprast strēlnieku problēmas, bieži nonicinot viņu darbību.

6. Krievijas pagaidu valdības noraidošā nostāja pret latviešu nacionālajiem centieniem.

7. Ļeņina deklarācija par tautu pašnoteikšanās tiesībām un savas valsts dibināšanu.

Interesantākais ir tas, ka starp tiem, kas aizgāja uz Krieviju, ļoti augstu procentu sastādīja taisni tie strēlnieki, kas bija izcīnījuši kaujas gan Tīrelpurvā, gan Nāves salā. Par to gan mūsu nacionālie vēsturnieki nemin ne vārda. Ja vispār piemin, atziņām iet līdzī nīcināšana un neņovīdība. Tā A. Sildes "Latvijas vēsture", kurā atrodam Latviešu Nacionālās Padomes uzsaukumu strēlniekiem, 218. lpp. lasām: Šis aicinājums un skarbie vārdi bija veltīti, t. s., sarkanajiem strēlniekiem, kas bija devuši līdzī lieliniekiem un ļāvuši sevi iesaistīt padomju impērijas stutēšanā.

Šie nīcinātie un atstumtie tautas dēli, kurū nacionālā stāja bieži parādījās daudz spilgtāk kā mūsu patriotu skaļā darbošanās dzimtenē. Toreiz mūsu strēlnieku labākā daļa aizgāja, lai piepildītu savas tautas sapņus un ilgas. To, ko viņi nepanāca Tīrelpurvā, viņi panāca Krievijas kaujas laukos. Bez viņu līdzdalības Latvijas brīvvalsts nebūtu. Šodien šai domai pievienojas daudzi mūsu nopietnākie vēsturnieki.

(Beigas.)

VĒRES:

1. J. Porietis, Strēlnieku leģendārās gaitas, 237. lpp.
2. Turpat, 238. lpp.
3. Turpat, 239. lpp.
4. Turpat, 240. lpp.
5. Turpat, 243. lpp.
6. Turpat, 245. lpp.
7. Turpat, 246. lpp.
8. Strēlnieks, 1969. g., 49. lpp.
9. Latvijas Sargs, 1927. g. 15. aug.
10. A. Silde, Latvijas vēsture, 100. lpp.
11. Turpat, 104. lpp.
12. Turpat, 192. lpp.
13. Turpat, 197. lpp.

14. Turpat, 195. lpp.

15. Turpat, 195. lpp.

16. Turpat, 84. lpp.

17. J. Porietis, Strēlnieku leģendārās gaitas, 325. lpp.

18. Turpat, 314. lpp.

19. V. Bērziņš, Pirmais virspavēlnieks, 87. lpp.

A. MEMENIS.

LATVIJAS NĀKOTNES VĪZIJA.

Turpinājums.

Latvijas vadības nostāja.

Tagad atgriezīsimies pie 18. novembra jautājuma. Kā lai novērtējam Latvijas tagadējās vadības centienus atturēt un atbaidīt cilvēkus no piedalīšanās 18. novembra demonstrācijā? Vai kā Staļina laika atgriešanās, vai kā saprātīgu piesardzību? Tas ir grūti izdibināmais jautājums. Vai LKP CK domā, ka cilvēku skaits jāierobežo, jo pārāk lielu demonstrāciju nevarēs kontrolēt? Nekontrolēta demonstrācija varētu izsaukt represijas no Maskavas. Tā varētu kaitēt Gorbačova ticamībai un prestižam rietumos, sevišķi, ja lietotu varu demonstrācijas apspiešanai, ko rietumu žurnālisti spilgti aprakstītu presē un rādītu televīzijā? Vai partija cenšas tautiešus iebaidīt, lai demonstrācija būtu mierīga? Ja atbildes būtu pozitīvas, nevaram noraidīt iespēju, ka iebiedēšanas centieni varētu pat sakrist ar mūsu nacionālajām interesēm, vienalga, cik dīvaini tas arī šai brīdī neizklausās. Bet ja mērķis ir panākt, ka demonstrācija nemaz nenotiek, vai notiek tik mazos apmēros, vai tik neiespaidīgi, ka tā zaudē jebkādu jēgu, tad šie centieni un šo centienu autori kā tādi, kas ir izteikti pret mūsu nacionālajām interesēm.

Te iederas citāts no LKP CK sekretāra Gorbunova runas, kas nodrukāta Literātūra un Māksla 30. oktobra numurā:

"... Ja šodien Latvijas pirmo valstiskumu kāds grib saistīt ar 18. novembri, tad tas vai nu nezina Latvijas vēsturi, vai arī apzināti sevi pieskaita pie ulmaniskās pseidovēstures atbalstītājiem. Un tie, kas apzināti vai arī savā naivumā, vai vienkārši intereses pēc 18. novembrī grib doties pie Brīvības pieminekļa, lai godinātu tā laika buržuāziju un tās izraisīto asiņaino teroru, lai zina, ka mūsu sabiedrības lielākā daļa uzskata par savu morālu pienākumu simtiem 1920. gadā noslepkavotu komunistu vārdā, Valmieras nežēlīgi nogalināto komjauniešu vārdā, politpārvaldē spīdzināto pagrīdnieku vārdā stāties šiem bezatbildīgajiem cilvēkiem ceļā un ir gatava viņus politiski atmaskot. Ja šie cilvēki vēl pie tam traucēs sabiedrisko kārtību, tad tieši demokrātijas vārdā pret viņiem vērsīsimies ar visu likuma bardzību. Ne mirkli nedrīkstam aizmirst, ka ideoloģisko diversiju centri Rietumos, cenšoties izmantot demokratizācijas procesu, mēģina destabilizēt mūsu sabiedriski politisko attīstību, radīt spriedzi starpnacionālajās attiecībās, patiesībā greizsirdīgi mēģinot kompromitēt demokratizāciju sociālismā."

Pēc 14. jūnija un 23. augusta demons-

POLĪTISKAIS STĀVOKLIS	Brīvais vārds--		Sazināšanās				Kustība	
	Latvijas prese	Ārzemju ziņas	Iekšēji	Ārēji	Sludināt	Pulcēties	Iekšēji	Ārēji
Absolūta neatkarība	100	100	100	100	100	100	100	100
Fiolandizācija	80	100	100	100	80	80	90	100
Dem. tautu federācija	90	100	100	100	100	100	100	100
PSRS satelītvalsts	50	60	70	50	40	30	80	25
Pārkārtota PSRS	45	55	60	50	35	25	60	20
Atklātuma PSRS	40	40	45	40	30	25	50	15
Daļēji destalin. PSRS	30	20	30	25	25	20	30	10
Stalinizēta PSRS	15	10	15	5	10	10	20	0
PSRS autonomi rajoni	10	10	10	5	10	5	15	0
Tautas izsūtīšana	5	10	5	5	10	5	0	0

trācijām ir grūti iedomāties, ka latvieši šodien nebūtu vēlējušies jo lielā skaitā būt pie Brīvības pieminekļa. Tikai ārkārtīgs spiediens būtu varējis viņus no tā atturēt.

Iesaistīšanās.

Visam minētam varētu būt trii akadēmiska nozīme. Demonstrācija tagad jau būs bijusi vai nebijusi. Atbildes, kaut mums vēl nezināmas, jau dotas. Un tomēr ir ārkārtīgi svarīgi, ka domājam līdz, izvērtējam un vismaz psiholoģiski iesaistāmies notikumu risināšanā, nevis tad, kad viss jau cauri, bet gan, pirms zinām iznākumu. Tad notikumi mūs saistīs. Mēs dzīvosim līdz un būsīm pat daļa no risinājuma, jo cīņa galu galā ir par katra individa noskaņojumu, domāšanu, uzskatiem un gatavību iesaistīties.

Individa izšķiršanās iespējas.

Ar to nonāku pie individa izšķiršanās iespējām.

/ Skatiet tabulu B šīs lappuses augšdaļā. Technisku apstākļu dēļ tur to bija vieglāk ievietot. Red. /

Kā redzat, esmu izveidojis otru tabulu, kurā uzrādu un novērtēju iespējas individiem izšķirties par dažiem jautājumiem tajos pašos politiskos apstākļos, kādus uzrādīju grupu jautājumus apskatot.

Kaut jūzieni arī šajā gadījumā ir diezgan skaidri, drošības dēļ, došu īsus paskaidrojumus.

Brīvais vārds - iespējas Latvijas presē publicēties atklāti un bez bažām par represijām, kritizējot komunistisko partiju un valsts vadību. Pie brīvā vārda iespējām ietilptu arī ārzemēs drukātā vārda pieejamība Latvijā bez traucējumiem un pēc lasītāja izvēles. Te būtu vēl pieminams, ka pēc Toronto laikraksta GLOBE and MAIL ziņām nesen komunistu jaunatnes laikrakstā Komsomolskaja Pravda parādījusies kāda Amerikas jaunieša vēstule, kurā izteikta kritika par Gorbačova Afganistānas politiku un Austrumeiropas apspiešanu. Cerams, ka tas ir solis uz brīvāku vārdu vispār.

Iekšējā sazināšanās - personīgu kontaktu uzturēšana Latvijas robežās.

Ārējā sazināšanās - personīgu kontaktu uzturēšana pāri Latvijas robežām.

Sludināt un pulcēties - iespējas sludināt mutvārdiem un rakstiem - divas no absolūti nepieciešamām vajadzībām demokrātijai. Nupat izdotā žurnāla AUSEKLIS liktenis liecinās vai šajā jautājumā ir kādi uzlabojumi sagaidāmi.

Iekšējā un ārējā kustība - iespēja izvēlēties, kur dzīvot, kur strādāt un izceļot no Latvijas atvaļinājumā vai uz palikšanu. Izceļošanas iespējas, saprotams, griež uz abām pusēm, jo bez labvēlīgām maiņām citos jautājumos tas pie pašreizējā tautu sastāva varētu kritiski samazināt latviešu skaitu Latvijā. Šīs iespējas no nacionālā vai grupas viedokļa tātad nebūtu liekamas pārāk augstā vēlamības pakāpē.

Tabula atkal skaidri norāda, ka esam ļoti tālu no absolūtās brīvības - šoreiz vārds nav jāliek pēdīgās, jo šajos jautājumos ir absolūtas brīvības iespējas. Bet tabula nav tik interesanta, jo personīgu izšķiršanās iespēju dažādās izpausmes ir ciešāk savstarpēji saistītas nekā grupu. Visos šajos jautājumos individa iespējas izšķirties pašreizējā stāvoklī Latvijā ir gaužām mazas un tālu no stāvokļa, kas uzskatāms kā normāls brīvā sabiedrībā. Nozīmīgais uzlabojums visos šajos jautājumos nāktu tikai ar demokrātiju.

Patlaban pietiek runāts par tabulām, jo vēlos dažus vārdus veltīt Ave Sol turnejai un tad apskatīt, kas mums tagadējos apstākļos darāms.

Ave Sol.

Ave Sol turneja uzskatāma kā viena no vissvarīgākajiem notikumiem mūsu attiecībās ar Latviju kopš Latvijas iekļaušanas PSRS. Turneja bija bez precedenta savā plašumā un izkārtojumā. Kori slavēja daudzos Ziemeļamerikas laikrakstos un televīzijas stacijās, koristus izguldināja simtiem tautiešu mājās, un kori noklausījās tūkstošiem trimdas latviešu. Kori jutās lepni, mēs jutāmies lepni, un abi kopā jutāmies kā viena saime, kā vienas tautas likteņa brāļi un māsas. Gadiem ilgā padomju noklusēšana par trimdas lielo saimi un nemīlīgi dzīvē propaganda par revanšistiskiem, pūstošiem rietumiem izgaisa kā pīpes dūms. Te vietā pazīstamais joks par atbraucēju no Padomju Savienības, kas saka: "Tagad pats tiešām redzu, kā tie rietumi pūst, bet kas par saldu smaku!" Un kad jūs pēdējo reizi dzirdējāt kādu jūsmojam par sēdēšanu zobārsta krēslā? Visa skaistā Ave Sol pieredze nepaliek noslēpums Latvijā.

Iedomājaties, kāds iespaids būtu palicis dziedātājos un kādu iespaidu viņi būtu mājās aizveduši, ja mēs būtu pakļāvušies agitācijai stāvēt protesta sardzē un boikotēt koncertus. Par ko tad Ziemeļamerikas avīzes būtu rakstījušas, kā tad justos koristi un

saimnieki, un cik lepnī un labi justos mēs, kad mūsu tautas visu laiku izcilākais koris būtu dziedājis pustukšās zālēs? Mums būtu kauns pašiem par sevi, jo mēs rīkotos kā ienaidnieki. Mēs nepārprotami būtu signalizējuši koristiem un tautai Latvijā: mēs jūs nevēlamies, jūs esat vieni, nemeklējiet atbalstu trimdas latviešos!

Kas mums jā dara?

Kas mums jā dara? Vispirms, mums rietumos jāturpina darboties ar divām atsevišķām, bet saskaņotām darba kārtībām, kā tas pēdējos gados lielā mērā izveidojies - viena starptautiskam forumam un otra mums pašiem. Bet mūsu pirmā prioritāte tagad ir uzlabot ziņu tīklu. Mūsu ziņu iegūšanas un izplatīšanas metodes tagadējās straujās maiņas apstākļos ir pārāk gausas. Agrāk nebija svarīgi, vai Latvijas avīzēs izlasīja mēnesi agrāk vai vēlāk. Ierastā stagnācijā nekas daudz jau nebija mainījies vai noticis. Tagad tā nav, un ir ļoti svarīgi, ka atrodam veidu kā strauji izplatīt ziņas par notikumiem Latvijā visās zemēs, kur vien latvieši ir. Tas mūsu dienās ir viegli un samērā lēti realizējams, lietojot faksu (FAX) mašīnas.

Un tad būtu ieteicams izveidot formālas vai informālas grupas, kurās notiek regulāras un samērā biežas pārrunas par iegūto informāciju.

Pēdējos gados mums ir bijušas ļoti labas sekmes noturēt Latviju rietumu uzmanības degpunktā. Tas viss ir labi dokumentēts. Un tādēļ vēlos pieminēt tikai trīs lietas. Viens, Gorbačova centieni rietumos paver mums plašākas iespējas uzstādīt savas prasības pasaules priekšā. Baltijas jautājums paliek arvien aktuāls. Divi, ierosinu, ka savas brīvības prasības cieši saistām ar prasībām pēc miera. Miers šodien ir pasaules vispopulārākā "lieta". Miers un brīvība ir nedalāmi jēdzieni - viens bez otra nevar pastāvēt. "Miers un brīvība" būtu spēcīga, ticama politiska platforma, kurai būtu plašs rietumu un eventuāli pat austrumu sabiedrības atbalsts, kas pavērtu mums plašākas iespējas pasaules forumos un kas mūs nostādītu kā pozitīvas domas paudējus, ne tikai kā protestētājus vien. Ar to nesaku, ka mums protesta politika jāatmet. Nemaz nē. Kamēr pret mūsu tautu notiek netaisnības, mums ir jāprotestē, jo neviens cits to nedarīs, bet mūsu protesti būs sekmīgāki, ja ietu roku rokā ar prasību par brīvību un mieru. Trīs, mūsu rīcībai jābūt izteikti aktīvai, kas nemitīgi starptautiskā forumā pārbauda Gorbačova A un P politikas patiesīgumu. Par mērauklām mums jānostāda mums izšķirošās prasības par imigrācijas ierobežošanu, par valodu, par ekoloģijas saudzēšanu, par vārda brīvību un par pulcēšanās iespējām Latvijā.

Mūsu pašu iekšējā darba kārtība arī nav daudz jāgroza, bet ciešāk jāpielāgo jaunajiem apstākļiem. Te vērts pieminēt, ka mūsu darbība jau visu laiku ir bijusi labā saskaņā ar Gorbačova A un P politiku. Atklātuma galvenā iezīme līdz šim ir bijusi esošās kārtības kritika un dažu vēstures balto plankumu aizpildīšana. Šī bijusi arī mūsu darbības galvenā iezīme, jo arī mēs esam kritizējuši esošo Padomju Savienības kārtību un centušies aizpildīt vēstures baltās lapas. Starpība tikai tā, ka mūsu atklātuma politika sākās daudz ātrāk un ir sasniegusi augstāku attīstības līmeni. Mēs

jau sen kritizējam pašu nekārtības cēloni, respektīvi, komunistisko partiju un sistēmu, ne tikai nekārtības vien.

Mūsu darbībā vēlos uzsvērt dažas jaunas un dažas eksistējošas lietas un iespējas, kas man liekas sevišķi svarīgas, ar ko gan nekādā gadījumā nevēlos izslēgt vai norakstīt citas.

Jaunajos apstākļos mums jānogādā uz Latviju pēc iespējas daudz informācijas par šī gada simteņa notikumiem Latvijā, par Latvijas neatkarības izcīnīšanu un iznīcināšanu, par rietumu demokrātiju, dzīves veidu un politiskām iekārtām, par demokrātiskām sistēmām kā tādām, par brīvu vēlēšanu praksi un sistēmām, par valdību izraudzīšanu un nomaiņīšanu, par "lojālas" opozīcijas funkcijām. Mums jāizmanto visi iespējamie informācijas veidi. Mēs varam par šīm lietām rakstīt, runāt, bildītes un filmas rādīt, vest ciemiņus uz parlamentiem un sagādāt materiālus lasīšanai un līdz ņemšanai. Mērķis visai šai rīcībai ir tautas apziņas, pašlepnuma un identitātes celšana, patiesas atklātuma un pārkārtošanās politikas atbalstīšana un latviešu tautas rietumu orientācijas nostiprināšana.

Domājot par jauni radītajām personīgu kontaktu iespējām, mums jānodibina un jānostiprina pēc iespējas plašas personīgas saites ar tautiešiem Latvijā visos sabiedriskos slāņos, bet sevišķi vadītājas inteliģences aprindās, lai mūsu sakari ar Latviju nesabruktu paaudžu maiņās.

Mums jāveicina cilvēku kontakti vispār, visos iespējamajos veidos, ne tikai kultūras un zinātnes jomās. Attiecīgām organizācijām jāizveido institucionālas saites ar atbilstošām organizācijām vai pasākumiem Latvijā, kā, piemēram, to dara AABS ar Zinātņu akadēmijām visās trīs Baltijas zemēs. Te domāju arī par mūsu baznīcu - par draudzēm, kas censtos nodibināt tiešas attiecības ar draudzēm Latvijā, par mācītāju apmaiņu, par teoloģisko semināru un kursu lektoru apmaiņu, un pat par vadošo personu tikšanos. Un kā būtu, ja Rietumčīgas universitātē būtu vieta kādam latviešu "rezidences dzejniekam" (angliski - "poet in residence")?

Mūsu folkloras kopējiem vajadzētu daudz aktīvāk iesaistīties Latvijas folkloras kustībā, kas varētu izveidoties par visu latviešu aptverošu kustību pāri kontinentiem un jūrām, tā veicinot mūsu kopības apziņu.

Mums jānodod morāls un materiāls atbalsts tiem, ko vajā, un tiem, kuri veic mūsu nacionālām interesēm nozīmīgu darbu un kam šāds atbalsts būtu noderīgs.

Mums jānodod skaidra ziņa, ka katru patiesības dēļ vajāto, represēto tautieti aizstāvēsim rietumu publiskos forumos un centīsimies, lai par katru iestājas rietumu valdības.

Mums pašiem jāraksta vēstules Latvijas un Padomju Savienības laikrakstiem, kā arī varas pārstāvjiem, gan uzteicot mums pozitīvo A un P politikas attīstībā, gan kritizējot nekārtības un protestējot pret brīvības pārkāpumiem, līdzīgi, kā to jau darījis minētais amerikāņu zēns.

Mums nopietni jādomā par mūsu pašu "Šatokvas" konferenci, kurā apskatīt mūsu vispārējās attiecības, bet sevišķi valodas un nesenās vēstures jautājumus istā atklātuma

un pārkārtošanās garā.

Ar visu šo saku, ka mūsu starptautiskai un internai darbībai jābūt sevišķi aktīvai, ne reaktīvai, ka mums jāmeklē jaunas, paplašinātas iespējas daudz intensīvākām attiecībām ar tautu Latvijā, ka pašreizējos apstākļos mums jābūt labi un ātri informētiem, gataviem uz visādiem pagriezieniem un ka mums jābūt mēreniem un ļoti apdomīgiem, kaut drošiem, neatlaidīgiem, mērķtiecīgiem un pavisam konsekventiem savās prasībās par brīvību tautai un individam, par īstu atklātumu un pārkārtošanos, un galvenais par godīgumu un patiesīgumu mūsu savstarpējās attiecībās. Tā, manuprāt, šodien ir reālāka iespēja, kā varam palīdzēt mūsu tautai pārdzīvot un tuvināties mūsu kopējās Latvijas nākotnes vīzijai.

(Beigas.)

VALDIS LIEPIŅŠ.

- Runa 1987. gada 18. novembrī, Kalamazū, Mičigenā, ASV.

LABI.

Labi dusēt dzimtā zemē -

Zin to arājs, zin to gans.

Pāri staigā arkla lemess,

Pāri izkopts rudzos skan.

Labi dzimtā zemē dusēt -

Sieva to un meita zin.

Mākoņlogā iesēdusi,

Saule zelta spoli tin.

Labi dusēt dzimtā zemē -

Zin to bērniņš sīks un balts,

Kuŗam Dieviņš nebija lēmis

Šīspasaules vējos salt.

Labi dusēt zemē dzimtā -

Liecināt var karavīrs.

Silti tērpj uz gadu simtiem

Kaulus smilšu mundiers tīrs.

Dzimtā zeme, klēpī tavā

Mīļu dusētāju daudz,

Kuŗi veļu mēlē savā

Mūs par bērnu bērniem sauc.

ĀRIJA ELKSNE.

ES NETICU.

Es neticu, ka var bez cilvēkiem,

Es vienmēr esmu traukusies uz tiem -

Uz gaišiem logiem rudens naktī melnā,

Uz oglītēm zem izdzisušiem pelniem...

Es neticu, ka var bez cilvēkiem,

Es vienmēr esmu steigusies uz tiem

Ar lētticības palmu zaru rokā,

Ar skaļu prieku un ar slēptām mokām.

Es neticu, ka var bez cilvēkiem.

Es vienmēr esmu degusi pēc tiem.

No viņiem visas mana mūža bēdas,

No viņiem nedzēšamas gaismas pēdas.

ĀRIJA ELKSNE.

- Pirms dažiem gadiem Latvijā mūžībā aizgājusē dzejniece bija ļoti iecienīta gan dzimtenē, gan šajā krastā. Daudzi viņas dzejas cienītāji ir lūguši publicēt viņas dzeju, iesūtot redakcijai savas vēlmes.

Te nu ir daži piemēri, kas uzrakstīti mūža pēdējā gājuma laikā un kas labi raksturo viņas veiksmi.

Red.

DZEJNIEKS, ŽURNĀLISTS UN GLEZNOTĀJS.

Kārļa Ieviņa simtgade.

Kārlis Ieviņš (īstajā vārdā Kārlis Paķulis) dzimis 1888. gada 10. martā, Džūkstes "Ieviņās", namdara ģimenē. Miris 1977. gada 18. novembrī, Ūrebro, Zviedrijā. Apglabāts Tongerosā (Tangerangāsa) kapsētā, Vībijas draudzē, Nerķē (Närke).

Pašmācības ceļā ieguvis tautskolotāja tiesības (No 1907. - 1914. gadam skolotājs Jaunpilī). I pasaules kara gados bēgļu gaitas viņu aizved Ukrainā, Kaukāzā, Turkmēnijā. Kopš 1916. gada sāk sākumā epizodisku, bet pēc tam patstāvīgu darba dzīvi Zviedrijā. Sākumā kā sabiedrisks darbinieks, vēlāk kā žurnālists, rakstnieks un visbeidzot kā gleznotājs un vijoļbūvētājs.

Kārlis Ieviņš, manuprāt, ir ļoti interesanta un nozīmīga tautas kultūras mantojuma sastāvdaļa. Savā ziņā pat unikāla. Viņa mūža gaitas aizsākas Latvijā, un visu mūžu viņš gleznoja pēc Latvijā apgūtajiem un izprastajiem principiem. Daudz zviedru goda istabās atrastās gleznas ir dzimtās Zemgales ainavas, un, saprotams, arī zviedru ainavas. Tāpēc šodien noteikti var apgalvot, ka Ieviņš ieņem pats savu vietu zviedru 30-to līdz 60-to gadu ainavistu vidū.

Man liekas, ka beidzot būtu pienācis laiks atrast Kārlim Ieviņam paliekošu vietu arī Latvijas mākslas un rakstniecības vēsturē. Neaizmirsīsim, ka viņa atstātais kultūras mantojums iekļaujas divu tautu kultūras jomā. Nebūtu pareizi šodien izdarīt kādus vispārējus kategoriskus secinājumus un apgalvot, ka K. Ieviņa devums ir vai nu tikai lielisks... vai arī, ka tur nekā nav... Kā jau emocionāls cilvēks viņš spējis patiesi augstvērtīgi gleznot tikai un vienīgi sev patīkamā un labvēlīgā gaisotnē, un tādu mākslinieks, acīmredzot, bija atradis Zviedrijas provinču inteliģencē.

Kārlis Ieviņš ļoti aktīvi un produktīvi darbojies arī kā žurnālists, 30 gadus veicot Jaunāko Ziņu Zviedrijas korespondenta pienākumus. Rakstīts tika par zviedru tautas sadzīves tradīcijām, parašām, kultūru un vēsturi. Viņš daudz darījis latviešu un zviedru tuvināšanā.

K. Ieviņa glezniecība ir visai apjomīga. Pagaidām esmu apzinājis, apmēram 500 eļļas gleznu, ap 50 vijoļu. Pēc paša mākslinieka liecībām, viņa atstāto gleznu un zīmējumu skaits pārsniedzot 700, kas veidotas gan jaunības gados Latvijā, gan arī Zviedrijā, gleznojot no Skones līdz Norrlandei. Visvairāk augstvērtīgāko darbu atrodas Estergetlandē pie Likepingas. Pārskatot viņa ainavas, var vērot zināmu konsekvenču gada laiku traktējumā. Pavasaris vislabāk atrasts Latvijas ainavā, turpretī vasara, rudens un ziema - Skandināvijas dabā.

Interesants un vērtīgs piemērs ir arī Kārļa Ieviņa vijoļmeistara darbs. Kā liecina laika biedra Jāņa Jaunsudrabiņa atmiņas, Ieviņš vaļas brīžos jaunībā jo bieži esot bijis sastopams brāļu Hunhenu mājas koncertos Džūkstē. Reizēm pats spēlējis solo, bet jo bieži arī ansamblī.

Kad Latvijā 1988. gadā, atzīmējot K. Ieviņa 100 gadu jubileju, par jaunu izdos viņa romānu Putras Dauķis, tā ir zīme, ka vi-

nam ir paliekama vieta Latvijas mākslas un rakstniecības vēsturē.

K. Ieviņa darbi: dzejas "Latvijas vasara" (1923), stāsti un noveles "Guntis un Daila" (1926), "Vecā Lukša nauda" (1926), "Mežābeles koka kastīte" (1926), "Asipainā nauda un citas noveles (1926), "Grēcīgie svētku ceļnieki" un citas noveles (1926), "Vīrs un laime" (1927); romāni - "Sievietes meklēšana" (1926), "Putras Dauķis", I un II daļa (1930), "Medulājs" (1930), "Pie teiksmainā ezera" / ? /; lugas - "Putras Dauķa precības", komēdija 5 cēlienos (1927), "Māte un meitas", jautra luga 3 cēlienos (1928).

JURIS THARS.

Raksta autoram pieder plašs Kārļa Ieviņa arhīvs un viņš plaši dokumentējis rakstnieka dzīves gaitas. Patlaban dzīvo Stokholmā, Zviedrijā.

NACIONĀLĀ PRETESTĪBA LATVIJĀ.

Baltiešu simpozijs Toronto.

AABS Kanadas komitejas izkārtojumā 5. un 6. februārī, Trinity koledžas telpās, Toronto, notika simpozijs ar vairākiem referātiem, kas iztīrāja no dažādiem viedokļiem II pasaules kara izsuktās problēmas Baltijā. No latviešu puses kā referents piedalījās profesors Edgars Andersons no Kalifornijas pavalsts universitātes. Viņa apakštēma bija "Nacionālā pretestība Latvijā". Lektors izmantojis daudz vēsturisku materiālu, no kuriem dažus iepazinis tikai pēdējā laikā. Visu savākto informāciju prof. E. Andersons paredz izdot 700 lpp. plašā grāmatā.

E. Andersona priekšlasījums ietvēra pirmskara politiskā stāvokļa raksturojumu, kara norisi un arī tautas simpātiju maiņu, kad "atbrīvotājs" faktiski izrādījās esam atkal tikai cits iekarotājs.

Uz šāda fona tad sāka veidoties latviešu nacionālā pretestības kustība. Šīs kustības politisko spārnu dzimtenē reprezentēja Konstantīns Čakste, bet brīvā pasaulē - Sūtnis Salnājs Zviedrijā. Militārā spārnā izcēlās Upelnieka grupa un kurlieši.

Uz jautājumu no publikas par žurnālā Jaunā Gaita ievietotiem Ērika Pārūpa rakstiem par pretestības organizācijām referents nevēlējās komentēt.

Spriežot pēc šajā referātā gūtās informācijas, prof. E. Andersona grāmata, liēkas, būs ne tikai interesanta lasāmviela, bet arī bagātīgs vēsturisku faktu materiāls turpmākajām paaudzēm.

Arī pārējie referāti saistīja ar jaunu materiālu pienesumu un arī ar norādi, ka cīņa par Baltijas valstīm turpinās vēl šodien. Te daži piemēri: Padomju Savienība līdz šim vēl formāli nav atzinusi Izraēlas eksistenci, bet diplomātiskās sarunās esot norādījusi, ka būtu ar mieru to darīt, ja ASV atzītu Baltijas valsts inkorporāciju. Otrs gadījums attiecas uz plānoto pāvesta apciemojumu Lietuvā sakarā ar reliģijas ieviešanas lielo jubileju. Seit atkal apciemojuma atļaujai kā kompensācija prasīta Baltijas valsts inkorporācijas atzīšana. Kā redzams, viss vēl nav pagalam. Baltijas valstīm starptautiskā tirgū vēl ir cena, un kas par cenu!

Lekcijās klausījās daudz jaunās paaudzes pārstāvju, pārsvarā igauņi. Sāpīgi bija vērot latviešu trimdas politiskās vadības vājo reprezentāciju tur, kur akadēmiskā formā un kvalitātē tiek gaismā celti un iztīrāti pagātnes slepenie līgumi un izvērtētas Baltijas nākotnes izredzes.

Pirmās dienas lekcijas noslēdzās ar pieņemšanu, ko AABS Kanadas komitejai un lektoriem rīkoja igauņu studentu organizācija EUS kopā ar latviešu akadēmisko vienību "Austrums". Studentu mājīgajās kluba telpās interesantais draudzības vakars noslēdzās ar apņemšanos šādā akadēmiskā sadarbībā piesaistīt arī vairāk lietuviešu.

Inž. H. VILKS.

DZERŠANA UN GLASNOSTJ.

Gorbačovs savas vadoņa gaitas iesāka ierasti - konsolidējot varu, tīrot partijas un valsts aparātu, pārvietojot un atlaižot pensijā vecos partijas birokrātus, ieceļot viņu vietās savus piekritējus. Tā darīja jebkurš jauns "saimnieks", un ne tikai Maskavā, varas virsotnē - tā darīja republikās, apgabalos, pilsētās, rajonos, ministrijās. Ar vienu vārdu sakot, visā milzīgajā, daudzpakāpju varas aparātā valdīja vieni un tie paši likumi. Ar jaunu priekšnieku nāca viņa cilvēki, viņa "mafija". Bet Gorbačovam bija jādabojās laika trūkumā. Runājot šachistu valodā, padomju karodziņš bija tuvu pie krišanas. Bija jāšak ar pasākumiem tautas saimniecībā. Vienlaicīgi plānotajiem pārkārtojumiem bija vajadzīgi sabiedrotie ne tikai varas virsotnē. Līdzīgā situācijā atradās Hruščovs.

Viens no pirmiem Gorbačova pasākumiem, kas izraisīja plašu rezonansi, bija krusa kara gājiens pret totālo dzeršanu un alkohola plūdiem. Jau sen to vajadzēja, - teica strādīgie un taupīgie, teica daudzas sievas un mātes. Zinātnieki paredzēja veselības uzlabošanu un darba ražīguma celšanu. Bet kā jau visos steidzīgos pasākumos, rezultāti bija ne tikai pozitīvi. Turklāt, pēc senās (un arī krievu) tradīcijas pozitīvo izpušķoja, daudz ko falsificēja, bet par negatīvo, kā jau parasti, runāja nelabprāt vai nerunāja nemaz. Pacēla alkohola cenas, lai neiegrīztu pārāk lielu robu valsts kasē. Rindas sakarā ar alkoholisko dzērienu veikalu samazināšanos izveidojās kilometrīgas. Kandžas brūvēšana zeļ un plaukst, nekāda milicija ar to galā netiek. Parādījās, īpaši jauniešu vidū, plaša veida narkomānija. Kā izrādījās, arī veselība manāmi neuzlabojās.

Kā tas pastāv Latvijā, īpaši Rīgā, ļoti pamatīgi analizējot skaitļus un atstāstot sarunas gan ugunsdzēsības pārvaldē, gan auto inspekcijā un prokuratūrā, gan ar ārstiem, raksta Kārlis Rings žurnāla AVOTS 7. numurā.

Nesen pats Gorbačovs sūdzējās, ka daudzi izpratuši cīņu pret alkoholismu kā kārtējo kampaņu, ka atkal darba vietās parādījušies iereibušie. Turklāt, piebildīsim mēs, kā jau tas parasti ir Padomju Savienībā, šī kampaņa ir tīri administratīva, orientēta tikai uz aizliegumiem un sodiem. Ja jau tikai pielietot sodus un aizliegumus, kādēļ neviens nekur un nekad nav ticis galā ar šo problēmu?

Atcerēsimies kaut vai sauso likumu Savienotajās Valstīs. Arī Krievijā I pasaules kara laikā valdīja sausais likums, kas, starp citu, nospēlēja savu lomu pārtikas apgādes paslikstināšanā: zemnieki nelabprāt pārdeva graudus.

"Atklātums" jeb "glasnostj" ir tas, ar ko visvairāk asociējas Gorbačova vārds. Vispirms, rietumos, bet Padomju Savienībā - radošās inteliģences vidū, kuŗas aprindās padomju ģen-seks vervē sev piekritējus. Bet zīmīgi, ka uzbāzīgi skaļa to sludināšana sākās pēc Černobilas katastrofas. Tad to visi ievēroja. Jāsaka, ka šo traģisko notikumu nevarētu saistīt tieši ar Gorbačova administrācijas kļūdām. Reaktoru un energoblokus uzcēla ūdenskrātuves tuvumā jau ilgi pirms viņa nākšanas pie varas.

Cita lieta, ka līdzīgi reaktori tiek celti arī tagad, piemēram, Ignalinā, Lietuvā, apdraudot visu Baltiju.

Tālākie notikumi Černobilā un apkārtnē dara mūs uzmanīgus. Te jau var runāt nevien par vadības nolaidību, bet - par noziegumu. Grūti ir noticēt, ka iedzīvotājus ilgu laiku neevakuēja no radioaktīvi saindētās zonas. Grūti, bet var pieļaut, ka vietējā vadība, domājot, kā glābt savu ādu, vilcinājās ziņot augstākstāvošiem par situācijas nopietnību. Bet jo tālāk, jo trakāk. No 26. aprīļa (katastrofas dienas) līdz 5. maijam Ķijevas un apkārtnes iedzīvotājiem neziņoja par radioaktivitātes bīstamību. Visā pasaulē par to brēc, Eiropas valstīs valda uztraukums, Polijā bērniem izdara attiecīgās potes, bet Ukrainas galvaspilsētā 1. maijā notiek grandiozs svētku gājiens. Tikai 5. maijā paziņoja par pastāvošiem draudiem un rekomendēja bez sevišķas vajadzības ielās nerādīties, bet bērnus vispār evakuēt no Ķijevas.

Ja kautkas tamlīdzīgs notiktu rietumos, padomju laikraksti klaigātu par genocīdu. Un vai tas nebija genocīds, vērstis pret Baltiju, kad attīrīšanas darbos bez jebkādiem speciāliem aizsardzības līdzekļiem aizsūtīja kara rezervistus no Igaunijas un Latvijas?

Vēl viens zīmīgs fakts. Jau minētajā Kārļa Ringa rakstā "Minotaura medības" LPSR Veselības aizsardzības ministrijas galvenā akušiere - ginekoloģe Dr. Sarmīte Hartmane skumji izsakās: "Mūsu problēmas nav tieši saistītas ar patērētā alkohola daudzumu... Rīgas 1. dzemdību namā 1986. gadā pieņemtas 7.438 dzemdības, un 16,7 % pasaulē nākušo bērniņu bija slimi. Un tas ir vēl labs rādītājs, jo tikai 27,5 % dzemdību varēja reģistrēt kā absolūti normālas (1985. gadā 31,5 %)." Tālāk nosaukti dažādi iemesli šādai parādībai. Mēs no savas puses varētu papildināt vēl ar sliktu padomju medicīnas vispārējo stāvokli, par ko ne Dr. Hartmane, ne pats autors nerunā. Bet ja starpība par sliktu viena gada laikā sastāda jau 4 %, turklāt jāņem vērā, ka daudzi bija jau dzimuši gada pirmos 4 mēnešos, tas ir, pirms Černobilas katastrofas, vai nevajadzētu minēt arī šo faktoru? Protams, gorbačoviskā atklātuma laikā tik daudz nevarēja atļauties ne Dr. Hartmane, ne žurnālists Rings. Un jāšaubās, vai nākotnē viņi atļausies minēt 1987. gada skaitļus salīdzinājumam.

"Glasnostj" bija vajadzīgs Gorbačovam, lai diskutētu ar saviem pretiniekiem partijas aparātā. Turklāt pēdējā laikā arī viņš un viņa piekritēji lielā mērā šo atklātumu samazi-

nājuši. Tas, ka atklātuma robežas stipri sašaurināja nacionālās republikās, attiecas jau uz nacionālo politiku, kas Maskavai sagādā lielas galvas sāpes.

VIKTORS KALNIŅŠ.

8. VLJK MEKLĒ REFERENTUS.

No 1989. gada 23. - 28. jūlijam, Haiko muižā, Somijā (apmēram, 50 km no Helsinkiem), notiks kārtējais 8. Vispasaules Latviešu Jaunatnes Kongress (VLJK). Tas būs veltīts virstematam - MĒS UN LATVIEŠU NĀCIJA. Aplūkojamo tematu loks ir ļoti plašs. Ierosinājumam šeit minēti vairāki punkti, bet pastāv arī iespēja izraudzīties citus interesantus tematus.

Programma sadalīta piecos posmos:

1. MĒS BALTIJAS JŪRAS TELPĀ.

- Somijas un Latvijas vēsture; līdzības un atšķirības.
- Somijas un Baltijas tautu sadarbība atbrīvošanas cīņās no 1918. - 20. gadam.
- Baltijas jūras telpa no militāri - stratēģiskā viedokļa.
- Kalevala un Lāčplēsis.
- Latviešu grāmatu krājums Helsinku bibliotēkā.

• Somu un igauņu valodas ietekme/izmaiņa ar latviešu valodu.

• Roņu sala, lībieši, krieviņi.

2. MĒS LATVIJĀ UN TRIMDĀ.

- Aktuālā attīstība Latvijā.
- Nacionālais jautājums Latvijā aktuālā aspektā.
- Vai Latvijai iet evolūcijas vai revolūcijas ceļu?
- Latvijas iedzīvotāju nacionālais sastāvs vēsturiskā aspektā.
- Ticību problemātika Latvijā.
- Latvijas kultūras inteliģence - virzītāja vai sekotāja?
- Jaunākās iezīmes Latvijas kultūras dzīvē.
- Jaunās filmas Latvijā.
- Latviešu rokmūzika.
- Valoda un tās simboli kā sabiedriskās dzīves atspoguļojums.
- Latvieši rietumos - trimda, emigrācija vai minoritāte?
- Trimdas jaunatnes orientācijas punkti: Latvija - trimda - vietējā sabiedrība.
- Vai baltiešu sadarbība trimdā vispār ir vēlama, raugoties uz jauktām laulībām u.c.?
- Kuŗa ir/būtu^{jābūt} trimdas baltiešu kopīgai valodai?
- Kāpēc mums nav jaunu latviešu rakstnieku trimdā?
- Kā trimda ir aprakstīta Padomju Latvijas presē, filmās un radio pēdējos 40 gados?

3. MŪSU MĒRĶI.

- Kādu Latviju mēs vēlamies?
- Latvijas iespējas pasaules saimniecības sistēmā.
- Jauniešu organizāciju vieta trimdas organizāciju saimē.
- "Alternatīvi" sabiedriski veidojumi trimdā.
- Latvieši un nauda.

4. MŪSU ATBILDĪBA UN PIENĀKUMI PRET MŪSU NĀCIJU.

- Kādu iespaidu trimdas dažādās rīcības atstāj Latvijā?

- Kā lai trimda izturas pret pārmaiņām Latvijā, respektīvi, trimdā?
- Latvijas sakari ar ārzemēm un trimdas loma tajos.
- ✓ Latviešu kultūras veidošanās iespējas trimdā.

5. DAŽĀDI.

- Teātris.
- Kabarē.
- Izstādes.
- Rokvakars.
- Filmu un video izrādes.

8. VLJK rīcības komiteja uzaicina referentus, kuŗi vēlas piedalīties kādā no minētiem programmas punktiem, pieteikties pie 8. VLJK programmas vadītājas Sarmas Zemītes. Adrese:

Wasser West 19

2160 Stade

Vācija.

Rīcības komiteja izvēlēsies starp ienākušiem priekšlikumiem tālākās programmas veidošanā. Tā būs, saprotams, pateicīga un priecīga par citiem ieteikumiem un idejām.

Kopīgiem spēkiem veidosim labu 8. VLJK Haiko, Somijā.

SARMA ZEMĪTE.

AICINA SABIEDRĪBU TALKĀ.

LATVIEŠU FONDA padomes sēde notika šī gada 16. un 17. janvārī, Kolumbusā, Ūhaijo. Sēdē piedalījās priekšsēdis A. Ronis, B. Abula, J. Grāmatiņš, V. Liepiņš, J. Petričeks un no revīzijas komitejas I. Vatvare - Suuberg, lai nospraustu LF darbības tālākos mērķus, pārrunātu vajadzības un nākotnes iespējas.

Priekšsēdis A. Ronis ievada pārrunas par nepieciešamību vērst trimdas latviešu nopietnu uzmanību uz atbildīgo darbu, ko veic Latviešu Fonds. Atzīstot PBLA izsludinātā valodas gada nozīmīgumu, vienojas atkārtoti aicināt sabiedrību izmantot iespēju atbalstīt LF ieceres - ar nozīmīgu finansiālu atbalstu dot iespēju veikt lielus pasākumus kultūras un izglītības laukā. Padomes locekļi vienojas regulāri informēt latviešu sabiedrību par Fonda tiešo darba lauku, aicinot informācijas darba talkā arī tos tautiešus, kas saņēmuši LF atbalstu savu pasākumu īstenošanai. Sagādās piemērotus LF reklāmu materiālus Indianapolises Dziesmu Svētkiem, kā arī dažādo nometņu, 3x3 un latviešu centru vajadzībām.

Uzstādādīja mērķi - nākošajā darbības gadā iesaistīt kopīgajā darbā 100 jaunus biedrus un aicināt pasīvos locekļus nokārtot savas finansiālās saistības ar Fondu. Kā zināms, regulāro Fonda darbu veic padome ar locekļiem ASV un Kanadā. Austrālijā padomnieka pienākumus veic A. Zariņš, Zviedrijā - A. Krēslīpa. Par Vācijas pārstāvi apstiprināja Uģi Ziemeli.

1988. gadā LF piešķirs \$ 45.000.- latviešu kultūras un izglītības darbam. Prese un latviešu centri ir informēti, un interesi sāk izrādīt vairāki latviskā darba darītāji. Padome apstiprināja sēklas naudas piešķirumu Dr. Lalītai Muižniecei latviešu valodas fonoloģijas materiālu sagatavošanai.

Fonda kasieris Juris Petričeks ziņoja par Fonda ieguldījumu stāvokli un konstatēja, ka nesenoajā biržas krīzē, pateicoties konservatīvajam ieguldījumu vadlīnijām, ieguldījumu vērtības zaudējumi nepārsniedz 9%. Finanču komi-

teja V. Liepiņa vadībā izvērtēs un nāks ar ierosinājumiem par ieguldījumu tālāko stratēģiju, padomniekos iesaistot lietpratēju tīklu. Padome konstatēja, ka līdzšinējos darbības gados ļoti nozīmīgi bijuši padomes locekļu ziedojumi Fonda darbībai. Lai gan padomes un revīzijas komitejas locekļu izdevumi, kas saistīti ar Fonda tiešo darbību, ir, protams, atmaksājami, tie bieži tiek pārvērsti ziedojumos, un darbība, ar padomes lēmumu, šādā veidā turpināsies.

Nopietnas pārrunas izraisīja "Latvian Humanities Foundation" stāvoklis. Šis fonds tika radīts kā Latviešu Fonda parallēle Kanadā, lai palīdzētu Kanadas tautiešiem atrisināt nodokļu atlaides jautājumu. Pēc rūpīgas izpētes konstatēja, ka labvēlīgi izkārtojumi nav iespējami. Tādēļ ierosināja minētā fonda darbību Kanadā likvidēt, vispirms piedāvājot tiesības kādai Kanadas latviešu organizācijai, pēc tiešo LF izdevumu atmaksas, pārņemt LHF.

Revīzijas komiteja ziņoja, ka paredzot darbā iesaistīt profesionālu grāmatvedi (CPA) fonda darbības izvērtēšanai.

Padome pieņēma zināšanai LAIKMETA ziņojumu par maiņām Stokholmas teātra repertuārā šīs vasaras izrādēm. Drāmatizējuma "Šana" vietā izrādīs čehu disidenta Vaclava Havēla lugu "Rīkojums".

Nākošā fonda padomes sēde paredzēta 14. un 15. maijā.

B. A.

STIPENDIJAS LATVISKAI IZGLĪTĪBAI.

Kanadas Latviešu Centrs Toronto piedāvā stipendijas 1988./89. mācību gadam, kopsummā \$ 13.000.-, Kanadas jauniešiem, kas papildina latvisko izglītību pilna laika mācību iestādē un iesaistās pilna kursa programmā.

Lūgumi stipendijām jāiesniedz līdz 31. martam.

Veidlapas pieprasāmas, rakstot Latvian Canadian Cultural Centre, 4 Credit Union Drive, Toronto, Ontario, M4A 2N8.

KLCT STIPENDIJU KOMITEJA.

FORUMS: PĀRDOMAS, VĒROJUMI, PIEZĪMES.

ABRENE.

Latvija: galvas pilsēta Huismes (izrunā Vimm).

Istā galvas pilsēta ir Rīga, pie Baltijas jūras, bet Latviju ir okupējusi PSSR, un izstumtie (trimdas) latvieši nolēmuši iekārtot savu kultūrālo centru (bāzi) pie Vimm (Indre-et-Loire).

Latvija, būdama padota zviedru, poļu, dāņu un krievu dominācijai, kā viena, kopā ar Lietuvu un Igauniju, no 3 Baltijas valstīm, ieguva savu neatkarību 1918. gadā un PSSR atzina: "Latvijas suverēnitāti un atsacījās uz mūžīgiem laikiem no tiesībām, kādas Krievija bija paturējusi." Šo solījumu turēja 22 gadus.

1940. gadā, Staļina pievilta kuŗš parakstīja slepeno līgumu ar Hitleru, Latviju ar savu galvas pilsētu Rīgu (vienīgā neaizsaldotā osta Baltijas jūrā ar stratēģisku svarīgumu) okupēja PSSR. Deportācijas, spīdz-

nāšanas un pārkrievošana turpinājās ātrā gaitā. Šī (pārkrievošana) nav apstājusies, un šodien puse no Latvijas iedzīvotājiem sastādās no krieviem. 200.000 latvieši no 2.200.000 ir izvēlējušies trimdu gan Vācijā, Lielbritānijā, Kanadā, ASV un Austrālijā. Piemēram, 12.000 latviešu atrodas Toronto, Kanadā. Viens disidents, kuŗš nupat ieradies Vīnē, Austrijā, apgalvo, ka viņš esot pirmais opozīcijas latvietis, kas varējis atstāt PSSR pēdējos 10 gados. Viņš esot atbrīvots ar noteikumu, ka tam jāemigrē uz Rietumiem. Apspiešana turpinās, pasvītro disidents. daudzus jaunos latviešus iesauc padomju armijā (cīnīties) Afganistānā, un citi ir nosūtīti uz Černobilu. Neticama piezīme: Francijas nostāja ir, ka Latvija ir neatkarīga zeme (valsts), pagaidām PSSR okupēta kopš 47 gadiem!

Šis ir tikai I daļas pārtulkojums no La Nouvelle Republique du Centre-Quest laikraksta raksta. Visumā raksts latviešiem labvēlīgs un pareizs, atskaitot dažas ģeogrāfijas kļūdas, kuŗas vietējam korespondentam piedodamas. Arī piezīme par sākotnējām šaubām par iespējamām politiskām operācijām, vietējās iestādes tomēr ir nolēmušas, ka ir jāatzīst, ka arī latviešiem ir tiesības aizstāvēt savu identitāti. Te jāņem vērā, ka Franciju, kā patvēruma zemi, izmantojušas dažādas tautības un ir bijuši gadījumi, kad politiskās aizsardzības izmantotas militārām savērēstībām. Franču tautā tomēr humānisms vēl ir dzīvs, un tāpēc arī šis uzsvars, ka katrai tautai ir tiesības paturēt dzīvu savu identitāti. Ar Latviju tautai, savukārt, jāsaprot, ka kultūrālā identitātes paturēšana ir priekšnoteikums tautas dzīvības uzturēšanai. Bez kulturālās identitātes tauta vairs nebūs tauta, un visa politiskā darbība tādā gadījumā izbeigsies. Tā tad latviska vide, kuŗā sagatavos un uzturēs kulturālo identitāti, arī nodrošinās politiskās ieceres tautas nākotnē.

Apciemotāju vērojumi un piezīmes.

Daudz latviešu apciemojuši Abreni. Viņu novērojumi un domas saprotamas.

1. Īpašums un novietojums visiem patīk. Pils telpas un citas ēkas labā un lietošanas kārtībā. Abrenē šobrīd ir pieejamas 250 gultas ar veļu viesu uzņemšanai. It sevišķi jaunai paaudzei šis projekts iepaticis.

2. Šis projekts ir vidējās paaudzes iecerēts, paaudzes, kuŗa var savienot paaudžu plaisu, jo tai ir vēl saites ar jauno paaudzi, un tie vēl saprot vecās paaudzes rūgto pagātni un pieredzi. Ievērosim, ka pēcķaŗa jaunā (tagad vecā) paaudze savā sajūsmā un cerībā uz cēla un radīja vairākus īpašumus visā pasaulē, bet tagad, nogurusi, vairs nespēj tos uzturēt pie tās dzīvības, kādai tā bija sākotnēji domāta. Tāpēc ir paredzams, ka nākotnē vairāki mazāki pasākumi nekalpos latviešiem, kā iecerēts, bet balstīsies uz vietējo iedzīvotāju apmeklējumiem un patēriņu. Globālā sašaurināšanās šīnī laikā jau paredzama. Šo situāciju derētu aptvert visām trimdas organizācijām.

Kultūras centrs Eiropā.

Pēcķaŗa gados, bēgot no Eiropas, trimdnieka psihi iespaidoja pieņēmums, ka latvju tautas glābiņam jānāk no pāroķeāna zemēm. Eiropa taču bija tieši apdraudēta krievu un komūnisma ekspansijai. Pagājušie 40 gadi tomēr ir pierādījuši, ka viņi būs tie, kas pasaulei atnesīs labāku kārtību un cilvēcei kādu, teo-

rētiskā prātā izauklētu labāku dzīvi un soļījumus. Šie krievu tautas imperiālistiskie centieni Rietumos izauklētā komūnistiskā "Trojas zirgā" ir cietuši neveiksmi un ir izsappoti. Eiropas tautas ir spējīgas sevi aizstāvēt ideoloģiskā plāksnē, un tas ir noteicošais faktors Eiropas rītdienā.

Mūsu tautas likteņus, pēc brīvības zaudēšanas pirms 700 gadiem, ir noteikušas lielās kaimiņu tautas, tāpēc mums, latviešiem, ir bijusi tendence pieslieties šķietami lielākai varai (militārā nozīmē), bet šī nosliece vienmēr bijusi nelaimīga, kaut vai sākot ar latvju cilšu sarīdīšanu (no iebrucējiem) vienai pret otru, jeb ar zviedru laikiem, strēlnieku pulkiem un leģionāriem pēdējā vēstures posmā. Lai gan slaveni ir bijuši atsevišķie pasākumi, sekojošā izrēķināšanās ar latvju tautu pēc tam bijusi nežēlīga, un šādas nostājas rezultātā tā ir nepārtraukti vajāta un tuvojās iznīcināšanas stāvoklim. Būtu vietā brīdināt vēl šodien, ka ne šīs dienas šķietamās varenās valstis vai iestādījumi mūsu tautai atnesīs gaismu un brīvību. To atnesīs tikai mūsu pašu spējas tautas kultūras, tautas identitātes saglabāšanā.

Trimdas pirmajos gados mēs griezāmies pie lielajām varām Rietumos, kuŗas uzvarēja hilerisko Vāciju, pēc glābiņa mūsu tautas netaisnā lietā un bijām pārsteigtī par ne visai laipno saņemšanu, ne arī mūsu likteņu pareizo izpratni. Mēs negribējām to saprast. Tagad, pēc vairāk kā 40 gadiem, daudzas lietas ir izkristalizējušas, un mums ir labāks ieskats Rietumu valstu izturēšanās mentalitātē. Pirmkārt, nelaimīgā kārtā, tie, pie kuŗiem griezāmies pēc palīdzības, bija ķaŗa laika krievu sabiedrotie. Nenovērtēsim šo psiholoģisko momentu par zemu. Ķaŗavīri, kas cīnījās un zaudēja savas dzīvības pret kopīgo ienaidnieku, mājās pārnesa solidaritātes sajūtu, un tas, savukārt, izpaudās šo valstu politikā. Runājot par Ziemeļamerikas valstīm, it sevišķi, par ASV un Kanadu, vēl jāpiemetina, ka šīs jaunās valstis ir dibinātas un veidotas uz seno indiāņu apdzīvotās un tiem atņemtās zemes. Šie pāris pamatelementi ne vienmēr dod mums pozitīvu atbalstu šo valdību izrīcībā un nosliecē. Eiropa, turpretim, ir citādā situācijā, it sevišķi, Francija.

Francija, kopš vairākiem gadu simtiem, ir bijusi tieši ieinteresēta Ziemeļaustrumu un Austrumeiropā vispār. Kā zināms, tad Rīgā, brīvības laikā Franču licēju finānciāli un ar mācību pasniedzējiem (profesionālo) sastāvu atbalstīja franču valdība. Latvju tautas likteņi franču valdībām ļoti labi zināmi. Tagad, būdami tālāk no eventuālas konfrontācijas līnijas Eiropā, frančiem ir vieglāk un drošāk izteikt savas intereses Eiropas likteņos. Kopā ņemot, mums ir jāsaprot, ka latvju tautas likteņi izveidosies Eiropas tautu kopībā, Protams, konjunktūras gadījumos ar Ziemeļamerikas valstu atbalstu. Šo iemeslu dēļ latviešu kultūras centram pareizākā novietne ir Francijā, un ir pārsteigums, ka šī svarīgā pieeja novārtā palikusi pagātnē. Ir pēdējais laiks to atdzīvināt.

Abrene.

Kā jau katra jauna projekta sākumā

šaubīgo, neticīgo, pat skaudīgo un nenovīdīgo bars ir vienmēr lielāks par pozitīvi noskaņotiem latviešiem. Latviešu centra veidošanās Toronto ir labs piemērs šādam stāvoklim. Tādā pat sakarībā klāt vēl nāk arī negatīvas ziņas par īpašumu un tā novietni Francijā; par Abrenes apsaimniekošanas grūtībām (kādas vienmēr sagaidāmas ikviena projekta sākumā); par iniciatoru motīviem un par vājo atbalstu no Francijas latviešiem. Dažas ziņas, kā atsevišķas zemes atbalstījušas Abreni (stāvoklis 1987. gada augusta beigās), saņemtas no Abrenes vadības:

1. Francija devusi 18 dalības zīmes no 200 personām (caurmērā 1 no 11 personām), 2. Anglija - 55 no 7.000 (1 no 127), 3. ASV - 250 no 50.000 (1 no 200) un Kanada 20 no 15.000 (1 no 750).

Atbalsts no Vācijas niecīgs, un tas arī saprotams sakarā ar līdzekļiem, kas vajadzīgi Minsteres centra izveidošanai. Atbalsts no Kanadas, kā redzams, visvājākais, it sevišķi no lielākās latviešu grupas Toronto un Montrealā.

Visus apciemotājus pārsteigusi šīs senatnīgās pils plašums, apkārtnē un 300 - 400 gadīgo ozolu, kastāņu gatves un ap 35 hektāru lielā platība. Vēl vairāk pārsteidzis dažu ģimeņu pašai izveidotais darbs, lai šādu kultūras centru sāktu kopt, uzpost un padarīt dzīvības spējīgu. Šis pārkums ir jaunās un vidējās paaudzes. Visu latviešu pienākums būtu šo projektu atbalstīt. Ja mēs, trimdas latvieši, to tagad nedarīsim, tad šaubas mūs sirdi, vai otra līdzīga jaunās paaudzes grupa radīsies nākotnē.

AGRUMU PĒTERIS.

LILLĀ.

Īsstāsts.

No cikla "Nepabeigtā simfonija".

Lilijai dzīve allaž gāja "imerlillā": viņa prata dzīvot. Jau Vācijā, nometņu laikos, viņas krāsa bija lillā: tā viņa izkrāsoja savu istabu Sorndorfā nometnē. Pati tērpās lillā kleitā, no sākuma pašā, kas atsedza viņas lillā zeķes un tikpat lillā miesu, par kuŗu jūsmoja no Putlosas atlaistie leģionāri. Bija ko ēst, dzert, pīpēt, pat viņas sappi bija lillā. Kāds franču armijas kapteinis viņai uzdāvināja īstu Parīzes apakšveļu - arī lillā. Viņš ieteica Lilijai pamēģināt modelēšanu. Kāpēc nē? Tā viņa nokļuva Lillē, kur kapteinis viņu iepazīstināja ar Žoržu, kas specializējās ar lillā krāsu foto attēliem. Tē Lilija tika uz žurnāla "Elle" vāka, un tas bija ellīgs sasniegums. Lillā Lilija - par viņu pat rakstīja padrūmie trimdas laikraksti un viņas attēlu pārspieda kautkur trešajā lappusē, blakus nodaļai "Raibā dzīve".

Nāca pieprasījumi no Londonas, Parīzes, Bonnas: savu vārdu viņa angļiskoja par "Lily", un vizītkartes bija, protams, lillā krāsā. Viņas mati toreiz bija aveņu krāsā, bet lūpas ceriņu krāsā, kamēr nagus viņa krāsoja jāpogu krāsā, tā harmonizējot ar savu lillā ādas krāsu, kas bija veselīgi, pavadinoši silta lillā pastelkrāsas maigā tona vistīkamākais iemiesojums. Lilija bija kārdinoša vīriešiem, sievietēm un viņai pašai. Viņa sevi mīlēja pārlietu, it sevišķi, ja mēlā lillā gaisma izlija pāri viņas ērtajam, dārgajam, bagāti iekārtotajam luksusa dzīvoklim. Nekādus trimdas laikrakstus viņa neabonēja, grāmatas nelasīja, jo tas viss, pēc viņas domām, nosita gara stāvokli. Viņai labāk

patika krāsainie, spīdīgie, krīta papīra spožie ārzemju luksusa žurnāli, tādi ar daudz bildēm. Lilijai patika šķirstīt. To viņa darīja savā guļamistabā uz apaļās zīda, satīna, zelta brokāžu rotātās milzu gultas.

Vannas istaba bija monumentāla izmēros, un baseins, kuŗā varēja pat peldēt, bija ar mākslīgu ūdenskritumu, uz kuŗa bija aizmugurisks filmu ekrāns, televizora ekrāns, smaržu izšļācēji, mūzikas skaļruņi, tā kopā izveidojot pilnīgu atpūtas - meditācijas centru, kas viss bija lillā krāsā. Kad Lilija te ieradās, papagailis "Lillāmute" nebeidza kladzināt savu "Lillā, pidrillā, pil-lā", un tas bija patīkami. Nometusi peldmē-teli, Lilija atdevās putojošajam ūdenim, kas griezās, burbuļoja, šļācās visapkārt, un, iegremdējusies līdz kaklam, viņa pievēra acis tīksmē un labpatikā. Viņa jutās kā Kleopatra, filmu zvaigzne, Lillā Marlēna Dī-tricha, ar kuŗu viņai bija zināma līdzība. Viņa sev griestu spogulī pasmaidīja. Viņa tiešām bija lillā, un putas visapkārt arī bija tādas pašas. Labi izgaismotajā vannas istabā nebija nekādu ēnu. Tā tas bija vajadzīgs, jo Lilijai nevajadzēja ēnu. Viņa pati izstaroja lillīgu liegumu, trauslumu, kas viss viesā pasteltoņu nebeidzami vāro perlamutra maigo zaigošanu. Lilija bija kā kāda impresionista visvārīgākā skice, kas notonēta tik graciozi, ka tikko ieraugāma. Lilija krāsu kontrastus nemeklēja, un tāpēc viņa bija tikusi dzīvē uz priekšu.

Iepūderējusies ar lillā pūderi, uzkrāsojusi sev lūpas, notonējusi plakstus, viņa paskatījās pa logu. Tur lejā no Rolls Roisa limuzīna izkāpa viņas paziņa Gvido Severīni. Viņš devās uz parādes durvīm ar lillā neļķēm rokā. Kāpēc gan nē? Tā nebija viņa vaina, ka viņš bija nelietīgi bagāts. Arī viņam patika lillā dzīve un Lilija.

"Tavi jaunie lillā auskari ir tiešām liliski," piezīmēja Gvido, kad bija ienācis Lilijas dzīvoklī.

Lilija smaidīja un zināja, ka tikai lillā vien viss dzīvē var būt. Immerlillā.

TĀLIVALDIS KĪKAUKA.

PAR IEDZERSĀNU.

Motto: Apīns tēvu dancināja.

Eskimosiem esot vairāk kā ducis vārdu sniegam. Latvieši nav sliktāki. Viņiem ir vairāk kā ducis vārdu iedzēšanai: dzert, padzert, sadzert, iedzert, nodzert, pārdzert, aizdzert, dzirdīt, dzirdināt, piedzert, padzirdīt, apdzert, uzdzert. Notiek arī dažādi atgadījumi, kad gadās būt "kunga prātā".

Divi draugi, reiz satikušies, labi uzdzīvo. Pēdīgi, tā uz rīta pusi, tie nolemj, ka nu ir laiks pagulēt. Ienākuši kādā viesnīcā tie noprasa: "Vai jums ir brīva gulta ar divām istabām?" Viesnīcnieks, redzēdams, kādā stāvoklī šie divi jūtas, viņus pārlabo: "Jūs, laikam, gribat vienu istabu ar divi gultām?" - "Jā, jā, taisni to mēs gribam!" apgalvo jautrie zēni.

Tikuši istabā, tie aizmirst uzgriezt gaisu un, pa tumsu sameklējuši gultu, liekas tik garšļaukus. Aiz pārskatīšanās tie abi sagulstās vienā gultā.

Pēc laiciņa viens saka: "Zini ko,

draugs, manā gultā jau viens guļ." Arī otrais aptausta un konstatē to pašu. Nu prāto, ko darīt. Beidzot nolemj, ka jāmet tie otrie no gultas ārā.

Kādu laiku dzirdama tikai špākšana un kungstēšana, un tad tāds lielāks troksnis, kā gāšanās uz grīdas.

Viens no draugiem priecīgi vēstī: "Es izmetu to krupi no manas gultas." Otrs bēdīgi, uz grīdas gulēdams, vaid: "Man gan neveicās. Viņš izmeta mani."

"Tas nekas," nosaka pirmais. "Nāc pie manis! Gulēsim abi vienā gultā."

ACE.

PĀRI AIZKARAM SAKLAUSĪTAS TAUTAS GARA MAN- TAS.

Div' bāliņi kaņā gāja,
Problēmā iegrimuši:
Vai būs jā, vai nejāt,
Vai palikt kolhozā.

Vakar dzima kumeliņš,
Šodien jau distancē,
Cilvēciņš, ļaužu bērns,
Gadu rāpus cirkulē.

Bāliņ, sev līgaviņu
Diskotekā nemeklē.
Kuņai viegli dancis rit,
Pūrā kaķis dominē.

Ai, tu ciema zeltenīte,
Tavu foršu reakciju:
Momentā kāzas dzer,
Momentā izšķiries.

Šodien mani līgaviņa
Impulsīvi intervē:
Vai es tai primārais,
Vai tik tāds haltūrists?

Ai, dižais ciema puisī,
Debīlēs būs rezultāts:
Tev hobijs alkohols,
Mana maize nikotīns.

Vokāliste mūs' māsiņa,
Popmūzikas ansamblī,
Ambīciju stimulēta
Kolosāli modulē.

Ai, svešā tautu meita,
Kā tu tāda eksistē?
Ne tu proti govīs slaukt,
Ne uzšūt kombinē.

Solīdais tēva dēls,
Mīli kaut minimāli,
Lai uz tevi cerējot,
Vērts ir pūru pielocīt.
Druvā eju, druvā teku,
Druvā esmu optimiste.
Druvā plaut praktizēju,
Druva maizi garantē.

Situēta vīra māte
Rafinēti revidē:
Visu manu produkciju
Nerentablu akceptē.

Priviliģēts kaimiņtēvs -
Nav darbiņš obligāts,
Maksimāli ekipēts
Objektā veģetē.

SOCIĀLISMA PRETRUNAS.

1. Bezdarba nav, bet neviens nestrādā.
2. Neviens nestrādā, bet plānus izpilda visi.
3. Plānus izpilda visi, bet veikali tukši.
4. Veikali tukši, bet ledusskapji visiem pilni.

5. Ledusskapji visiem pilni, bet neviens nav apmierināts.

6. Neviens nav apmierināts, bet visi balso "par".

Saklausījis V. S.

TIKAI ŠKIETAMAS PRETRUNAS.

Sekojošā saruna mani pavedināja uzrakstīt kaut ko par Veco Derību.

Man kaimiņos dzīvo kāds Pirmo Kristiešu Baznīcas sprediķotājs. Kādā pēcpusdienā mēs satikāmies pie mūsu zemes gabaliņu stūrīem. Uz viņa jautājumu es atbildēju, ka ar labpātiku lasu viņa atsūtītos draudzes biļetēnus. Pēc tam es prasīju sprediķotājam par viņa ticībaspāmati (Credo). Viņš atbildēja, ka ticot visam burtiski, par ko esot runa Vecajā Derībā. Viņš ticot, ka Dievs radījis pasauli - zemi, apmēram, pirms 8.000 gadiem; ka Dievs radījis cilvēku tieši tādu, kāds viņš esot šodien un ka visa evolūcija esot bezpamata teorija. Tālākā sarunā vaicāju par Himalaju kalnu vecumu un to izcelšanos; par Alpu kalnu formēšanos, par zemes garozas tehnisko plāšu kustībām Kalifornijā (zemes trīces); par zemes sašķelšanos kontinentos un tā tālāk. Pēc šī sprediķotāja pārliedības, ģeoloģija un paleontoloģija ir tikai teorijas bez pierādījuma. Viņš esot kaut kur lasījis, ka lietu vecuma noteikšanā lietotie pamēieni "netur ūdeni", neko nespēj mērīt. No kosmogrāfijas viņš pazina sauli un mēnesi. Lai izbeigtu sarunu, es jautāju viņam, cik veca ir Florīdas zeme, uz kuņas mēs pašreiz stāvam. Viņš apmulsā un klusēja. Projām ejot, tas piemētināja, ka par minētiem jautājumiem neesot nekad domājis pats. Citi domāja viņa vietā.

Necitējot nedz Vecās Derības pantus, ne arī nodaļas, tālāk mēģināšu norādīt uz to, ka zinātne nerunā tai pretī. Skaidrības dēļ, lai atļauts minēt vienu piemēru un to, ka šī raksta nolūks nav ielaisties Vecās Derības problēmu dziļumos.

Anglijā, kādā vīriešu klosterī mācīti teologi dienām un naktīm strīdējās par zobu skaitu zirga mutē. Tie izpētīja visus Sv. Rakstus, bet atbildi savam jautājumam nespēja atrast. Strīdos noklausījās nevisai mācīts brālis Bakons. Viņš jautāja mūkiem par viņu strīdus iemeslu. Viens no tiem sacīja: "Nekur Sv. Rakstos mēs nevaram atrast atbildi par zobu skaitu zirga mutē." Bakons pazemīgi norādīja: "Lieta vienkārša - atveriet zirgam muti un saskaitāt tā zobus." Mācītie mūki atzinās, ka viņiem nekad neesot ienākusi prātā doma par tik vienkāršu pieeju. Šis piemērs var noderēt arī šodien, kad demomināciju pārstāvji noliedz zinātnes nozīmi reliģijas izpratnē. Šis gribētais gara aklums pēdējā laikā jo spilgti parādas Florīdas skolu sistēmā.

Te kādu laiku, sprediķotāju ietekmē, no vidējo mācības iestāžu bibliotekām tika izsviestas visas grāmatas par evolūciju. Sevišķu sprediķotāju naidu vērsa pret sevi grāmatas un skolotāji, kas runāja par ļoti garo cilvēka attīstības posmu - tā evolūciju. Ja kāds skolotājs klases priekšā izskaidroja tuvas fiziskās attiecības starp gorillas, orangutana, šimpanzes un cilvēka ķermeņiem, viņš bija padots bērnu vecāku vārdiskai linčošanai. Dažus skolotājus uz īsu laiku atlai-

da pat no darba.

Vecā Derība saka, ka Dievs radīja pasauli 6 dienās. Septītajā dienā Viņš atpūtās. Daži teologi dienu skaitu izskaidro ar laikmetiem. Te jāzin, ka V. D. autori bieži lietoja, t.s., antropomorfismus. Viņi Dievā rīcību pielīdzināja cilvēka aktivitātei. Sešu dienu darbā cilvēks nogurst, un labi izlietot septīto dienu atpūtai. Tā arī Dievs nogura 6 dienu radīšanas darbā un septītajā atpūtās. Cilvēka pieredze ir diena, nakts un 4 gada laiki, kas atkarīgi no zemes riņķošanas ap sauli. Dievam nav jāriņķo ap sauli. Tāpēc Viņš nepazīst ne gadus, ne mēnešus, ne dienas, ne naktis. Viņam nav vajadzīga atpūta. Dievs nav ierobežots ne laikā, ne telpā, nedz arī iespējā. Paliek viena "fiat" (lai top) un var rasties neskaitāmi izplatījumi ar neskaitāmiem debess ķermeņiem. Dievam nav laika. Viņam ir mūžība, ko mēs nesaprotam. Boetius sacīja, ka mūžība ir "interminabilis vitae tota ac simul possessio." To varētu saprast šādi: Mūžība ir neierobežota pilnīgas dzīves mantošana - turēšana. Tā ir pilnīga dzīve tagadnē - bez pagātnes, bez nākotnes. Vienmēr šodien, tagad.

V. Derība saka, ka Dievs radīja zemi - visu izplatījumu, bet tā nesaka, kā, kad, cik garā laika tēcējumā Viņš radīja visu. Radīšanas kārtība ir cilvēka izdoma. Kas notika ar mūsu māti - zemi sirmā, sirmā pagātnē, to neviens droši nezina. Kā var izskaidrot Ziemeļsibirijā atrastos dinosaurus un citu dienvidos dzīvojošo kaulu izrakumus? Astronomi domā, ka ļoti, ļoti sen kāds uz zemi krītošs un milzīgs meteors izsita, izgrūda to no līdzšinējās ass, tā mainot magnētisko lauku un klimatu.

Vēl varētu piezīmēt, ka V. D. stāsts par pasaules radīšanu, plūdiem u. t. t. ir ļoti līdzīgs babiloniēšu stāstam "Gilgamešs".

V. D. daudz atkārtojumu, kas liecina, ka tās rakstīšanā piedalījās vairākas personas. Pie tam tās rakstīšana prasīja daudz gadu desmitu. Tās rakstītāji dzīvoja dažādās vietās. Katram no viņiem bija savs stils, sava māka, savas kļūdas. Ar vārdu sakot, V. D. sacerētāji sacīja to, ko viņi redzēja, ko zināja no tradīcijām un Dieva iedvesmes. Cik tālu Dieva iedvesme sniedzās V. D. rakstītāju prātos, par to lai strīdās teologi. Personīgi nedomāju, ka stāsti par Tobiasa suņa astes vilināšanu, Dāvida gulēšanu ar skaistāko sunamiešu meiteni, Zālamana sadzīvi ar simts sievietēm un viņa erotiskā mīlas dziesma būtu rakstīti Dieva iedvesmē.

V. D. rakstītāji bija gani, kas klejoja, kas naktīs stāstīja viens otram par pagātni tā, kā viņi to dzirdēja no saviem senčiem. Viņu stāstos tika minētas Žīdu tradīcijas, vēsturiski fakti, Žīdu gudrība, Žīdu grēki. Stāstītāji neizmirsu runāt par "acs pret aci" (lex talionis) likumu viņu dzīvē.

Skaistajās tuksneša naktīs pāri Žīdu ganu teltīm stiepās dzidri zilās debesis spožā zvaigžņu rotājumā. Pēc to laiku Žīdu saprāta, zilās debesis bija kaut kas līdzīgs zilam samtam velves veidā izstieptam pāri zemei. Zeme ir virs ūdens peldoša plakana ripa. Debesīs saule dod zemei gaismu dienā, un mēness - naktī. Rakstītāji nezināja, ka mēness dabū gaismu no saules. Zvaigznes ir vai nu piekārti spīdekļi debess izrotājumam, vai arī tās ir caurumi zilajā velvē, kuņas otrajā pusē ir spilgti apgaismota debess paradīze.

Vecās Derības rakstītājiem nebija zināms, ka zvaigznes "dzimst un mirst, bez iemesla parādās jaunas, vecās "sagrīt sevī" un pazūd. Tāpat viņi nezināja, ka tie skatās dažās zvaigznēs, kas jau "mirušas" pirms miljoniem gadu. Tiem nebija instrumentu gaismas izplatīšanās ātruma un gaismas gada attāluma noteikšanai. Nebija teleskopu. Pēc viņu domām, zeme bija pasaules centrs, kam apkārt griezās saule, mēness, zvaigznes un t. t. Ja Žīdu senajiem rakstītājiem kāds sacītu, ka zeme lido apkārt saulei ar milzīgu ātrumu, tie brīnītos tāpat kā Dullais Dauka: "Kāpēc mēs nekrītam no zemes kā zvirbuli no jumta?" Ja Žīdu gans svieda akmeni uz augšu, viņš zināja, ka tas noteikti kritīs zemē. Tā bija praktiska pieredze. Ganam nebija jādomā par gravitāciju.

Nākošā šķietamā pretruna starp V. D. un zinātni attiecas uz pasaules vecumu. Pēc V. D. stāsta, pasaule ir, apmēram, 8.000 gadu veca. Pasaules vecums Žīdiem bija tradicionāls. Ģeoloģiskie un paleontoloģiskie izrakumi viņiem bija sveši. Nepārprotami, V. D. ir daudz vēsturisku faktu, kas jau ir izskaidroti, un daudz arī tādu, kas vēl gaida izskaidrojumu.

Mēs dzīvojam uz cietas zemes garozas. Milzīgos dziļumos, zem mūsu kājām, apakšzemē, ir briesmīgi karsts "šķidrums", kurā izkūst viss. Jau sen, sen atpakaļ zemes lode bija izplatījumā lidojoša balti - karsta iekšējā bumba. Protams, uz tās nebija nekādas dzīvības. Taču vajadzēja paiet gariem mūžiem līdz zemes atdzišanai un pirmo stādu augšanai. Kontinentu ūdens robežas runā par to, ka neiedomājami sen visi kontinenti bija viena cietzeme - Pangea, kas zemes iekšējo spēku un ūdens iedarbībā sašķēlās kontinentos. Nokritušie koki un sūnas, zemes svara saspiesti, nevarēja pārvērsties par akmeņoglēm dažu tūkstošu gadus. Tāpat zāļu, zivju un dzīvnieku atliekas nevarēja pārvērsties par naftu zemes dziļumos 8.000 gadu laikā. Cik vecas ir Eģiptes piramīdes un faraonu kapenes? Cik ilgu laiku prasīja Alpu un Himalaju kalnu veidošanās? Cik garā laikā priekšu un egļu sveķi pārvērtās par dzintaru Baltijas jūrā, kur senatnē zaļoja milzīgi egļu, priežu un paparžu meži?

Caur V. D. Dievs saka, ka Viņš radīja pasauli, bet Viņš nesaka, kad un kādā kārtā Viņš to darīja. Vecā Derība nav zinātniska grāmata. Tai nav nolūks mācīt ģeoloģiju. Tās nolūks nav mācīt "kā debesis iet, bet gan to, kā debesis ieiet." Tāpēc te nav pretrunu starp V. Derību un zinātni.

Caur Veco Derību Dievs nesaka, cik zobu zirga mutē, bet Viņš pavēl Ādamam un Ievai strādāt "vaiga sviedros" un atklāt to, kas ir iekļūts zemes mātes klēpī un visā debess izplatījumā. Tā Dievs ieteic Ādamam un Ievai attīstīt savus prātos, kas alktu pēc zinātnes.

Dažu disciplīnu zinātnieki, sevišķi, astronomi, jau no sirmās senatnes mēģina atrisināt visas eksistences sākumu. Mūsu dienās zinātnieki domā (tikai domā), ka izplatījuma attīstība sākās ar, t. s., lielo eksploziju ("Big-Bang"). Tas nozīmē, ka, apmēram, pirms 4 miljardi gadiem izplatījumā eksplodēja kaut kādu elementu milzīga masa, un tās grupas sāka virpot viena ap

milzīgos ātrumos, radot jaunus elementus. Kas bija šī eksplozija? - Dr. Sulivans, Sagans un citi saka, ka zinātnei neesot pat labu teoriju par pirms eksplozijas ēras būtību, tās raksturu. Pēc viņu atziņas tas esot reliģijas izpratnes lauks. Parasti zinātnieki nepiemin Dieva darbus, bet tomēr netieši norāda uz Dievu - visas eksistences iesācēju un lielās eksplozijas autoru. Tātad - cik veca ir zeme?

Šķietami viskrasākā pretruna ir evolūcijas teorijas un tiešas cilvēka radīšanas starpā. Tālāk redzēsīm, ka pareizi saprotot Veco Derību, nav pretrunu starp tiešu cilvēka radīšanu un tā evolūciju.

/ Turpinājums sekos. /

JĀNIS LIEPIŅŠ.

VĒSTULES:

VĒSTULE PĀRPRATUMU NOVĒRŠANAI.

Ja jau dzejnieks V. G. Krāslavietis ir uztraucies, tad iespējams, ka arī kāds cits lasītājs ir mani pārpratis. Nekad neesmu rakstījis "... ka esot liela kļūda, ja mēs saviem bērniem mēģināsim atstāt latvisko identitāti (V. Krāslavietis MLB Ziņ. 2-88). Esmu tieši uzsvēris šo identitātes saglabāšanu. Esmu pat vairākkārt rakstījis par ilgstošas latviskas identitātes saglabāšanu ārpus Latvijas. Skat. "Latviešu sadiluma problēma" (MLB Zin. 3-87).

Krāslavietis man prasa: "Kāpēc lai mēs uzturam mūsu latviešu draudzes, skolas un organizācijas?" Mana atbilde: "Tāpēc, ka latvieši Izkaisījumā nezina, vai arī nevēlas zināt labāku, izturīgāku metodi identitātes saglabāšanai." Par šo labāko un izturīgāko metodi esmu daudz rakstījis (MLB Ziņ. 2-86, 10-86, 3-87, 4-87).

Pārpratumu novēršanai noskaidrosim identitātes saglabāšanu ar statistiku un loģiku. Tā kā dzejnieks dzīvo Čikāgas tuvumā, lūgšu no viņa sekojošu statistiku: 1. Cik daudz latviešu ieradās Čikāgā un tās apkārtnē no 1949. līdz 1980. gadam; 2. Kāds ir pašreiz visu Čikāgā dzīvojošo atbraucēju pirmās paaudzes vešumā dzimušo skaits, kas regulāri ^{neilgā} latviešu periodiskos izdevumus un grāmatas; 3) Kāds, pēc dzejnieka domām, būs šo latviešu otrā paaudzē dzimušo skaits, kas pēc 20 gadiem lasīs latviešu literatūru? Vai esiet ievērojuši, ka ne laikā, ne arī, cik zinu, kādā citā periodiskā izdevumā nav publicēta šī mums tik vitālā statistika.

Kas attiecas uz latviešu identitātes saglabāšanu, mans ieteikums kopsavilkumā ir bijis sekojošs: "Jau divus gadu desmitus esmu analizējis un ieteicis latviešiem Izkaisījumā nopietni pārdomāt par lielākas kolonijas izveidošanu ārpus Latvijas teritorijas, Ar koloniju nedomāju pensionāru un vecāku cilvēku apmešanās vietu, bet gan mūsu jaunās un vidējās paaudzes ģimeņu māju kvartālus (vecāko paaudzi neizslēdzot), kuru centrs būtu latviešu saimnieciskie uzņēmumi ar skolām un citām modernās dzīves nepieciešamībām (MLB Ziņ. 3-87).

Pēc šī mana ieteikuma, jeb, kā dzejnieks saka, "reliģiskā muklāja", stāvoklis būtu tāds, ka latvieši maz asimilizētos un viņu bērni un bērnu bērni nākošajās paaudzēs 100 % pārzinātu latviešu runāto un rakstīto valodu.

Ceru, ka pirmo pārpratumu esmu nedaudz apgaismojis.

Attiecībā uz dzejnieka jautājumiem par Tēvu (JHVH) mīlestību un sodīšanu un kādā veidā tas attiecas uz tautu, tas ir plašāks temats, un par to šai vasarā domāju izdot nelielu darbu divās valodās (latviešu un angļu) ar nosaukumu "Lineārā vēsture", tādēļ šai jautājumā lūdzu no dzejnieka un citiem, kam tas interesē, nelielu pacietību.

Draudzībā,

J. PURVIŅŠ JURJĀNS.

JAUTĀJUMS PURVIŅAM JURJĀNAM.

Nevaru ilgāk noturēties nejautājis: Vai esat vēl pie pilnas saprašanas un atbildīgs par saviem rakstītiem vārdiem? Arī reliģiskam fanatismam un politiskiem murgiem ir savas robežas. Quo vadis, Jurjān?

E. RUPNERS.

OTAVAS NOTIKUMI.

Otavas seniori š. g. 21. janvāra sanāksmē ievēlēja jaunu valdi šādā sastāvā: A. Sprūdzs, A. Ozols, M. Pārups, E. Luidmane, K. Znotiņš un K. Brunavs.

No 49 kopas locekļiem bij sanākuši 41. Varam lepoties!

28. janvārī senioru grāmatu lasītāju pulciņš iztīrēja Irmas Grebzes romānu "Sveicināta, mana zeme". M. Brauna nolasīja stāstu "Plūdi". Pulciņa vadītājas ierosmē nosūtījām kartiņu rakstniecei... Vienojamies nākamajā sanāksmē pārrunāt Grebzes romānu "Māsas"... Dažas nedēļas vēlāk saņēmām vēstuli:

"Mīļā Brauna kundze, prieks ir, ka tādi literārie pulciņi vēl spēj pastāvēt un elpot... Es "Māsas" uzskatu par savu labāko romānu... Sveicinu visas Jūsu grupiņas dalībnieces! Paldies!
Irma Grebzde."

Ceturtdien, 4. februārī.

Šai grēcīgai dzīvei, kam gods nākas gods, Man liekas, tik vēders ir piemērots!

Un tā pēc gaŗām telefoniskām sarunām Otavas senioru kopas Virtuves Mākslas Sekcija sanāca savā pirmā darba seminārā: astoņas sievietes un viens vīrišķs cilvēks. Pēdējais gan, noskatījies visas izdarības, nospriedis, ka tās viņam pārāk komplicētas (too advanced) un nākamo reizi tas sūtīšot savu otro pusi.

Semināra vadītāja Telma M. (tā man no drošiem avotiem tika atreferēts) stāstīja un rādīja kā pildīt vistu krūtis. Dalībnieki visu rūpīgi pierakstīja. Kad viss bija gatavots, pie galda aicināja arī "šofērus", un tā nu 12 ēdāji (as), darītājas slavēdami, notiesāja divejādi pildītas 4 vistu krūtis, Lūcijai A. gatavotus rīsus, "upside down" kūku no "krievu zonas" (M. Leitass); protams, bij arī kafija un glāze vīna. Apmierināti un labi paēduši, šķīrāmies līdz nākamajai reizei marta mēnesī...

Izskapa: divas dalībnieces šo recepti ar ļoti labām atsauksmēm bij sagatavojušas savām ģimenēm.

Piektdien, 5. februārī.

LNJAK sadraudzības dienu ietvarā nesen no Latvijas iebraukušais mācītājs Māris Ludviks pastāstīja savus vērojumus un ieskatus par pagājušā gada notikumiem Latvijā, sīkāk pakāvēdamies pie jaundibinātās kustības "Atdzimšana un Atjaunošanās", izteikdams savas domas arī par atsevišķiem cilvēkiem.

Ja decembra mēnesī dzirdējām un redzējām jaunības spara pārpilno Rolandu Silaraupu, kas bij gatavs kaut vai ar pieri sienā skriet, tad tagād mūsu priekšā bij mācītājs, vīrs spēka gados, ar apskaidrotu skatu uz notiekošo, bez politiskām ilūzijām. Viņa uzskats bij - lietojot populāro frāzi - one day at a time; viņa padoms tāds pat, kādu pirms vairāk kā 2.000 gadiem romiešu dzejnieks Horacijs (A. Horatius Flaccus) deva saviem lasītājiem:

... carpe diem, quam minimum credula postero...

Brīvā latviskā tulkojumā: Izmanto visā pilnībā ko šī diena tev sniedz! Netici politiku spekulācijām par rītdienu!

Pēc klausītāju reakcijas spriežot, ticamība Ludvikam bija augsta. Jautājumi lietišķāki kā Silaraupam. Nedzirdēju ne tos pašus vēžus, nedz arī to, ka nekas nav mainījies, kas būtu tikpat kā nosaukt par meli, vai kaut ko vēl muļķīgāku, kā tas nesen esot noticis Toronto. Nebūš viegli Ludvikam, cilvēkam, kas mīl savu zemi un kas pamatoti ir lepns uz Latvijas kokiem, rakstniekiem, komponistiem lasīt rakstus un klausīties nievas par Ave Sol un citiem Latvijas māksliniekiem. Brīžiem man liekas, ka ir vieglāk cīnīties pret krieviem Latvijā, kā pret paštaisnībniekiem Toronto... Krieviem, vismaz, var šo to iemācīt.

Sestdienas vakarā bij balle. Jauniešu gadus krietni vien pārsniedzis, neaizgāju. Otrā rītā apjautājos Ģirtam, kā gājis.

"Labi," tas atbildēja, "pilna zāle."

"Vecie arī?"

"Nē, tikai jaunie."

"Kur tad tik daudz jauno gadījās?"

"No Toronto, Montrealas..."

Nemaz nešaubos, ka ballē labi gājis. Svētdienas dievkalpojumā laba daļa ieradās ar novēlošanos. Jauniem nākot miegs labāk kā veciem, esmu dzirdējis. Bet labāk vēlu, ka nemaz.

Svētdienas rītā - dievkalpojums ar Aijas Auziņas bībeles lasījumu. Vakara - politika. Kamēr gaidījām snieguni aizkavēto Dr. Gunti Siliņu, Auziņa brīvā stāstījumā, labā valodā, mūs iepazīstināja ar LNJAK darbību. Bij patīkami klausīties viņas pozitīvo pieeju nākotnes plāniem.

Pēc nepilnas stundas no aizputinātiem ceļiem (pie Pīterborovas) izraktais referents atveda mācītāja Ludvika no Latvijas atvesto skaņu lentu par 23. augusta demonstrācijām Rīgā. Lentu esot uzpēmuši čekisti. Kādi rakari tos piedzirdījuši un, kamēr tie izgulējuši dzērumu, lentu nokopējuši. Tā rāda uzmodušos nacionālismu, bezbailību, neatkarīgu un dumpīgu garu - asā pretstatā tam, kādi mēs bijām 40./41. gadā (biksēs vairāk kā vēderā), un kādi mēs, vecākā paaudze, daļēji esam vēl tagad: "Lautīgi glābjaties, čekisti brauc!..."

Diezcik labi referentam neveicās ar jautājumu atbildēšanu. Pavisam nožēlojami laipošana iznāca, atbildot jautājumam par LNĀK nostāju Ave Sol lietā un liekulīgo rakstu angļu valodā Latvijā Amerikā. Gaismas stars šajos politis-

kos džungļos atspīdēja, kad referents izteica cerību, ka "perestroika" LNĀK vadībā gaisū uzlabošot. Cerēsim!

E. RUPNERS.

Otavieši varbūt pārdos savu baznīcu.

1987. gadā Īpaša komiteja pētījusi Īpašuma pārdošanas iespējas, iepazīstoties ar vairākiem zemes gabaliem jaunas baznīcas celšanai un ievērojot paredzamos remontu izmaksas patlabenajam Īpašumam. Komitejas darbu vada J. Apse, kas izstrādājis piedāvājumu baznīcas pārdošanai, ko ev.-lut. Miera draudzes valde apstiprinājusi savā š. g. 4. februāra sēdē.

Piedāvājuma pieņemšanai nepieciešams draudzes pilnsapulces apstiprinājums, bez kuŗa līgums nestājas spēkā. Pārdošanas un pirkšanas līgšanā piedalās draudzes uzticamības personas A. Millers un E. Alutis, kā arī J. Apse, kamēr M. Pētersons aicināts sastādīt eventuālo jaunās baznīcas celšanas budžetu.

Ārkārtas pilnsapulce paredzēta aprīlī.

Ievērojami paplašinājiem ev.-lut. Miera draudzes mēnešraksts (pēdējie 2 numuri bijuši dubulti) DRAUDZES VĒSTIS, kuŗam tagad ir sava abonentu maksa: draudzes locekļiem - 10.-, pārējiem - \$ 12.-. Adrese: Draudzes VĒSTIS, 83 Main St., Ottawa, Ont., K1S 1B5

No tām arī uzzinām par vairākiem notikumiem Otavas latviešu sabiedrībā:

3. aprīlī, plkst. 7:00, draudzes saiešanas telpās, 83 Main ielā, ev.-lut. Miera draudzes LIELDIENU BROKASTIS.

10. aprīlī, plkst. 15:00, Alumni auditorijā, Otavas Universitātē, 85 Hastei ielā, baritona PAULA BERKOLDA KONCERTS ar Pēteri Zariņu pie klavierēm. Koncertu rīko Otavas Latviešu Biedrība.

16. aprīlī, no plkst. 9:00 - 15:00, draudzes nama sarīkojumu zālē, BLUSU TIRGUS BEVERINAI.

30. aprīlī, no plkst. 14:00 - 17:00, draudzes sarīkojumu zālē, ev.-lut. Miera draudzes dāmu komitejas PAVASĀRA TĒJA.

Nav šaubu, ka otavieši savā vidū laipni uzņems arī katru montrealieti, un tāpat montrealieši - otaviešus. Kādreiz ciešāk izveidotā sadarbība pēdējos gados it kā atslābusi. Šķiet, ka pienācis laiks to atkal nostiprināt un veidot tālāk. Abiem latviešu centriem taču ir tik daudz kopēju interešu, un tie atrodas tikai 2 stundu auto mašīnas brauciena attālumā.

Otavā ir prāvs MLB ZIŅOTĀJA lasītāju skaits, par ko esam gandarīti. Bet tas varētu būt vēl lielāks. Tādēļ aicinām izdevuma lasītāju saimē. Labprāt nosūtīsim katram interesentam paraugburtnīcas ieskatam. Katrs izdevums jau dzīvo no aktīvas lasītāju saimes, citādi tā mūžs nav garantēts.

Otavā iznāk arī ļoti interesants mēnešraksts latviešu datoru lietotājiem - LATDATA, ko rediģē Juris Mazutis, 16 Beaverton Ave., Nepean, Ont. K2E 5K4.

Izdevēji paziņojuši, ka Latdati iznākot vēl tikai šo gadu. Pēc 2 gadu aktīva darba tō lidojums pārtrūks. Zē!

Z.

1. Ieceļotāju grupa uz transporta kuģa. 2. MLPB iniciatoru grupiņa - M. Ikvilds, A. Caunītis, Dobels un K. Lazdiņš, aizmugurē Dulpiņu pāris. 3. M. Ikvilds ar pāris ieceļotājām, kurām bija jāpilda kalpoņu pienākums. 4. Edgars un Ķina Kajaki un M. Muzikante 1948. gadā. 5. Pirmais latviešu pulcēšanās centrs no 1949. - 1960. gadam, 1414 Forta ielā, Montrealā. 6. Marta Range, ko kā pirmo Montrealā satika daudzi pirmie iebraucēji. 7. Protesta demonstrācija 1950. gada 18. jūnijā, vidū A. Spurmanis. 8. Latviešu iebraucēju grupiņa 1948. gada 13. aprīlī, Royal kalnā, Montrealā. 9. Skats uz Montrealu no Royal kalna 1948. gadā. Visi uzņēmumi no M. Ikvilda kolekcijas.

1. Aktīvo darbinieku saime MLB 5 gadu jubilejā (Foto O. Asmenis) - 1. rindā O. Vīndedzis, A. Range, Špīlberga, konsuls V. Tomsons, I. Valdmane, K. Lazdiņš; 2. rindā J. Zariņš, N. Zoldners, A. Pušpurs, E. Dīckale, A. Melderis, V. Kraulis, A. Priedīte, K. Strazdiņš un R. Karlsons. 2. MLB Ziņotāja 5 gadu pastāvēšanas jubilejas atzīmēšana 1954. gada 5. jūnijā - no kreisās MLPB priekšnieks K. Ozoliņš, E. Spurmane, Ziņotāja redaktors A. Spurmanis, konsuls V. Tomsons, LNAK valdes priekšsēdis A. Svenne, Irma Graudiņa - Klinklāva, pirmais redaktors A. Klinklāvs. 3. Montrealas darbīgo teātrinieku saime pēc UGUNĪ izrādes 1952. gada februārī (Foto O. Asmenis) - 1. rindā E. Reveliņš, G. Vērenieks, E. Skapsts; 2. rindā M. Ozola, Z. Lapne, I. Graudiņa-Klinklāve, I. Grebzde, A. Mača, M. Goba, I. Dzelzkalne-Kalniņa; 3. rindā - E. Mazutis, A. Klinklāvs, Vasiļkova, V. Tomsons, A. Vasiļkovs, J. Grīvnieks, A. Melderis un A. Ķivlenieks.

Ieskats pagātnē:

Aizvadītajos gados Montrealas latviešu sabiedrība piedzīvojusi daudz. Itin plašas ziņas par visu to atrodamas MLB Zīpotāja numuros. Citi materiāli ir vēl dzīvo krājumos, bet, jāatzīst, ka daudz kas arī pazudis. Tā trūkst MLB dokumentu par piecdesmito gadu beigām un sešdesmito gadu sākumu, nav atradies arī MLB foto uzņēmumu albūms, kurā, droši vien atrodas dažādas un ļoti interesantas fotogrāfijas.

Šķiet, ka ir pienācis pēdējais laiks sastādīt plašāku mūsu sabiedrības vēstures apceri. Tādas ir izdotas citos latviešu centros. Tāda pienāktos arī Montrealai, kas Kanadas latviešu sadzīvē arvien ir bijusi redzama un nozīmīga ne tikai ar to, ka te arvien ir bijusi aktīva politiskā un kulturālā darbība, bet mūsu saime devusi daudz darbinieku lielajai Toronto. Te radušās dažādas jaunas idejas un pasākumi. Turklāt, mūsu vidū arvien vēl ir pirmo gadu liecinieki, kas tagad varētu dot distancētu tā laika novērtējumu.

Sādas vēstures sastādīšana prasīs pūles, laiku un līdzekļus, bet tikai tādēļ to nedrīkstētu vairs atlikt uz rītdienu. MLB un MLB Zīpotāja redakcija labprāt vēlētos uzsākt priekšdarbus šādam pasākumam. Lai to īstenotu ir vajadzīga daudzu līdzšinējo sabiedrisko darbinieku un sabiedrības locekļu atsaucība. Aicinām talkā ikvienam!

Ilustrācijai šoreiz sniedzam 2 lappušu foto montāžu, kas atrodama iepriekšējās lappusēs MLPB 1949. gada pilnsapulces protokolu, Mārtiņa Ikvilda atmiņas un dažādas sīkās ziņas no pirmajiem MLB Zīpotāja numuriem. Ceram, ka viss tas interesēs lasītājus un pamudinās eventuelus līdzstrādniekus uzsākt darbu. No pēdējiem gaidīsim nemitīgu atsaucību, no lasītājiem komentārus un piezīmes.

Red.

PILNSAPULCES PROTOKOLS.

Kārtējo MLPB pilnsapulci, kas notika YMCA's telpās St. Catherine's ielā, 1949. gada 15. decembrī, atklāja pulksten 21 valdes priekšsēdētājs K. Lazdiņš, konstatējot, ka sapulce, kas otrreiz sasaukta, pilntiesīga pie ikkatra sanācēju biedru skaita un uzaicinot iebildumus par statūtos noteikto iepriekš izsludināto sapulces darba kārtību: 1) Sapulces amata personu vēlēšanas, 2) Valdes ziņojums, 3) Rev. komisijas ziņojums, 4) Valdes vēlēšanas, 5) Revīzijas komisijas vēlēšanas, 6) Dāmu komitejas vēlēšanas, 7) Dažādi jautājumi un ierosinājumi. Iebildumiem trūkstot, darba kārtību pieņem.

Stājoties pie darba kārtības pirmā punkta, valdes priekš. K. Lazdiņš uzaicina ievēlēt sapulces vadītāju un sekretāru. Vienbalsīgi ievēl P. Brunneru par sapulces vadītāju un V. Hartmani par sekretāru. Par balsu skaitītājiem, sekojot sapulces vadītāja P. Brunnera aicinājumam, ievēl J. Daukstu, A. Spurmani un Prīmaņa jaunkundzi.

Otrā darba kārtības punktā paredzēts valdes ziņojums. Priekšsēdis K. Lazdiņš konstatē strauju latviešu skaita pieaugumu Montrealā, sasniedzot 700. Ierodoties dažādām profesijām, pieaudzis caurmēra izglītības līmenis. Vairums iebraucēju ir MLPB biedri, bet aktīvi piedalās tikai daži. Izteic cerību, ka stabilizējoties latviešu materiālajam stāvoklim, piedalīšanās biedrības dzīvē būs aktīvāka. - No dažādām iz-

vēlētajām sekcijām rosīgākā ir bijusi Drāmatiskā sekcija, rosīgākā visā Kanādā, un, varbūt, visā trimdā. Dāmu komiteja ir saņākusi 2 - 4 reizes un darbība aprobežojusies ar viena sarīkojuma aktivitāti. Arī koris ievēlētā diriģenta Granta vadībā nav darbojies. Pavisam notikuši 19 sarīkojumi. - Nozīmīgs faktors biedrības dzīvē ir mēneša izdevums "Zīpotājs", kas izceļas ar objektīvu un lietprātīgu vadību. - Īstais palīdzības darbs, kā drēbnieku un mājkalpotāju akcijas kārtošana sākumā, ir kļuvis maznozīmīgs, pārņemot darbu attiecīgām iestādēm. - Sūtītas pakas invalīdiem Vācijā. - Biedrība sastāv arī KLNA, bet tās darbība, atskaitot saimniecisko nozari, nav aktīva un izteikusies vairāk organizēšanas darbā. Par LPA ir dažādas domas, un, cerams, ka pilnsapulce izteiksies šai jautājumā. Uz MLPB rakstu LPA ir atbildējusi, ka ir izsaukti 9 tautieši un vairāki atrodas ceļā. Plašāks darbības pārskats nav sniegts. Svarīgi, ka pilnsapulce izteiktos par latviešu iecelšanas Kanādā veicināšanu. - Noslēgumā valdes priekšsēdētājs vēlreiz aicina tautiešus būt aktīvākiem sabiedriskajā dzīvē, jo tās veidošana atrodas tikai mūsu pašu rokās. -

I. Drupals sniedz pārskatu par biedrības saimniecisko darbību, kas nav galīgs, ievērojot nenoslēgto budžeta gadu. Sniedz sīku pārskatu par ieņēmumiem un izdevumiem. Biedrības ieņēmumi ir \$ 2.809.77, izdevumi \$ 2.691.00. Galvenais ienākumu avots ir sarīkojumi un biedru maksas. Vadoties no tekošā gada budžeta, budžeta uzmetums 1950. gadam rāda ieņēmumus \$ 3.500.00 un izdevumus \$ 3.300.00.

Revīzijas komisijas atzinumus 3. darba kārtības punktā nolasa A. Apse: Biedrības darbībā notikusi nemitīga augšana, bet vēl tālāku attīstību ir kavējis tautiešu nenostabilizētais materiālais stāvoklis Kanādā. Tekoši pārbaudot kasi un grāmatas, atrasts, ka grāmatas vestas pareizi, ieraksti attaisnoti ar dokumentiem, un kases atlikums skaidrā naudā uz š. g. 11. dec. ir \$ 172.69 un noguldījums Bank of Toronto \$ 100. Izteic vēlamību, lai līdzšinējā valde turpinātu darbību līdz 31. dec. Atzīstot biedrības sekmīgo darbību, proponē izteiktovaldes ziņojumu apstiprināt un izteikt atziņību par labi veikto darbu.

Vēlēšanās, 4. darba kārtības punktā, par valdes priekšsēdētāju vienbalsīgi ievēl līdzšinējo K. Lazdiņu. Valdes vēlēšanās par kandidātiem uzstāda Hartmani, Krieki, Mazuti, Daukstu, Ikvildu, Veckalniņu, Spurmani, Krauli, Caunīti, Strēli un Rangī. Ievēl - Krieki - 47 balsis, Hartmani - 38, Ikvildu - 37, Veckalniņu - 37, Mazuti - 36, Daukstu - 36. Kandidātos paliek Caunītis ar 35, Spurmanis ar 30 balsīm. Kraulis gūst 25, Strēlis 21 un Range 15 balsis. -

Dāmu komitejas vēlēšanās Kraulis ierosina vēlēt priekšnieci dāmu komitejai. Ieteic vēlēt pilnsapulcei, kam arī seko sapulces piekrišana. - Balsojot atklāti, tiek uzstādītas Kriekis un Maslova kundzes un Vērpeles jaunkundze. Balsojot par Kriekis kundzi tiek nodotas 39 balsis un tālāka balsošana netiek izdarīta. Par locekļiem, balsojot atklāti, tiek izvēlētas Dīckalis kundze - 38

Kaleis, Stepanova k. - 38, Sidors jkdze - 36, Vērpelis jkdze - 37, Prīmanis jkdze - 32 un Veckalniņa kdze - 37 balsis. Kandidātos Maslova kdze - 28 b. un Andersona kundze ar 23 balsīm. - Revīzijas komisijas vēlēšanās kandidātos uzstāda Apsi, Sīmani un Peniki, kurus sapulce vienbalsīgi ievēl. - Atzīmējams, ka vēlēšanās piedalījās 52 pilntiesīgi MLPB biedri.

Dažādos jautājumos un priekšlikumos, darba kārtības pēdējā punktā, I. Drupals liek priekšā papildināt jaunā budžeta projektu ar noteikumu, ka, palielinājoties ienākumiem, valde tiesīga palielināt izdevumus. Priekšlikumu pieņem. - Kraulis ierosina iegūt savu īpašumu latviešu sanāksmēm. A. Caunītis priekšlikumu atbalsta kā konkrēti iespējamu faktu, kas relatīvi viegli realizējams ar aizdevumu palīdzību. Norāda, ka visi biedrības pasākumi, atskaitot Drāmatisko sekciju, ir cietuši neveiksmi. Arī palīdzības fonds ir bijis fiasko. Tomēr ieteic vēlreiz mēģināt, un savs īpašums, kuŗa sākuma kapitālam skaidrā naudā nebūtu vajadzīgs vairāk kā 3 - 4.000 dolāru, būtu labs kopības veicinātājs. - Reveliņš uzskata, ka vairums teutiešu skatoties uz biedrību nelabvēlīgi, jo, trūkstot informācijai, pati biedrības darbība pārprasta, proti, saprasts, ka fonda pašpalīdzībai ieieta biedrības, ne atsevišķu personu līdzekļi, un, ka katram MLPB biedram, neatkarīgi no viņa piederības fondā, ir jāņem ^{iespējams} aizdevumus. Kritizē arī iepriekš nepazīrotu programmas maiņu sarīkojumos. Ieteic informēt tautiešus par biedrības mērķiem un uzdevumiem. - Ikvilds norāda uz sarīkojumu finansiālo nepieciešamību un svarīgumu. - J. Dauksts ieteic dibināt mājas fondu. Kraulis atbalsta īpašas komitejas nodibināšanu sava īpašuma iegūšanas jautājumu nokārtošanai. Karlsons konstatē, ka Montrealā eksistē 2 organizācijas - draudze un biedrība un ka svarīgi panākt kopdarbību jautājumos par sava īpašuma iegūšanu. A. Caunītis liek priekšā ievēlēt 9 loc. mājas komisijai un norāda līdzīgu lietuviešu akciju. Sapulce vienojas ievēlēt 5 loc. ar koapt. tiesībām. Kopsapulce vienbalsīgi ievēl šai komisijā Caunīti, Krauli, Karlsonu, Zoldneru un Reveliņu. - I. Drupals proponē noteikt nākamajam ^{gadam} līdzšinējās nodevu likmes. A. Caunītis vēlas paaugstināt uz 3 dol. un iebraucējiem pirms gada pavisam atlaist. A. Kriķis ieteic nepaaugstināt, jo praksē bijušas grūtības ar līdzšinējo maksu iekasēšanu. Sapulce nolemj atstāt līdzšinējās likmes. A. Caunītis jautā, vai nelikvidēt fondu. I. Drupals, rezumējot fonda darbību, atzīst, ka likvidācija nav pilnsapulces kompetence, atzīst, ka trūkst intereses un arī īstas vajadzības fonda aktīvākai darbībai, bet ieteic nelikvidēt un paturēt to eventuālai nākotnes vajadzībai, kad varētu rasties vajadzība. Ikvilds uzskata, ka vajadzība pēc fonda bijusi, bet nav bijusi iespēja iesniegtos lūgumus realizēt līdzekļu trūkuma dēļ. - Reveliņš ieteic fonda līdzekļus izlietot māju fondā pret procentiem.

Tālākiem jautājumiem un ierosinājumiem trūkstot, Sap. vadītājs P. Brunners slēdz sapulci pulksten 23:30 ar pateicību valdei un revīzijas komisijai par veikto darbu un apsveikumu jaunievēlētiem.

Sapulces vadītājs
P. Brunners

Sekretārs
V. Hartmanis.

PIRMIE SOĻI MONTREALĀ.

1947. gada beigāspārvietoto personu noņemtnēs angļu un amerikāņu zonās sāka pieņemt strādniekus visādos darbos uz aizjūras zemēm. Tā arī mums Eslingenas noņemtnē vienu dienu radās izdevība Apģerbu rūpniecības arodbiedrības akcijā pieteikties darbam Kanadā - 10 strādniekiem. Ņēma līdz arī ģimenes locekļus, ja tādi bija.

Kad bijām tikuši cauri veselības, arodu un Kanadas konsulāta pārbaudēm, no Štutgartes stacijas mūs aizveda uz Hamburgas caurlaides noņemtni. Tur priekšā, tās pašas akcijas ietvaros, bija Caunīšu ģimene no angļu zonas.

1948. gada 6. janvārī ar kuģi Ģenerālis Henselmans atstājām ostu. No tā nokāpām 17. janvārī pēc pusdienas, Halifaksas ostā. Pēc muitas pārbaudes tās pašas dienas vakarā ar vilcienu sākām braukt uz mūsu gala mērķi - Montrealu.

Halifaksā no Apģerbu rūpniecības arodbiedrības mūs sagaidīja kāds tās pārstāvis, kas runāja arī krieviski. Tā kā runāju krievu valodu, gaidīju izdevību pie viņa painformēties personīgi. Man bija līdz Rangas ģimenes adrese, ko man Eslingenā iedeva Meldeņu ģimene. Mans pirmais jautājums bija, vai ir Montrealā kādas latviešu ģimenes. Viņa atbilde bija, ka esot, ka mūs Montrealā sagaidīšot latviešu pārstāvis Lazdiņš, kuŗš, vispirms, sagādāšot mums visiem apmešanās vietas un izvietošot pa darba vietām. Tūlīt arī paskaidroja, ka Imigrācijas ministrija likusi samēģēt katrai etniskai grupai savu pārstāvi, kas jaunajiem iecelotājiem sniegtu pirmo palīdzību iekārtoties, lai tie nejustos kā svešinieki jaunajos dzīves apstākļos.

Montrealā iebraucām 18. janvāra vakarā. Mūs novietoja St. Paul Ermit novietnē, kas skaitījās izdales punkts iebraucējiem.

19. janvārī pēcpusdienā pie mums, latviešiem, atnāca Lazdiņa kungs. Sasveicināšanās bija sirsniņa. Atbraucēji viņu ielenca un apbēra visādiem jautājumiem. Kad man likās, ka jautājumu plūsma sāk mazināties, piegāju pie viņa un vaicāju par Rangas ģimeni. Tūlīt viņš arī nosauca visu latviešu vārdus, kas dzīvojoņ Montrealā. Tās bija Lazdiņu, Rangas un Špīlbergu ģimenes. Vieniņieki - Strēlis, Kleinbergs, Kalniņa ar bērnu un Urbanoviča, kas strādāja Ifkā. Viņa bija mums liela palīdzība iebraucēju sagaidīšanā.

Tā kā iecelotājiem bija nepieciešama palīdzība ar padomu un līdzekļiem, izrādījās dabīgi dibināt latviešu organizāciju un jādod vārds Montrealas Latviešu Palīdzības Biedrība. To arī reģistrēja Kanadas Imigrācijas iestādē. Tad, kad latviešu emigrācija uz Kanadu apstājās, nosaukumā vārds "palīdzības" tika atmests un palika tikai Montrealas Latviešu Biedrība.

Īsumā tas nu būtu viss, ko varu pastāstīt par pirmajiem soļiem Montrealā.

MĀRTIŅŠ IKVILDS.

ZIŅAS IZ MLB ZIŅOTĀJA SLEJAM.

o MLB Ziņotāja kartoteka, kuŗas statistikas ziņas pēdējos gados publicējam gada sākumā, pastāv jau kopš 1949. gada 4. maija,

kad izdevuma otrajam numuram pievienota pirmā aptaujaslapa latviešu apzināšanai Montrealā un tās apkārtnē.

1949. gada 4. augustā zināmas bijušas 435 latviešu adreses, 1950. gada sākumā - 800.

1954. gada 7. februārī ev.-lut. Trīsvienības draudzē ir 582 locekļi, ev.-lut. Pavila draudzē - 460 un katoļu saimē - 181; kopā 1.223.

1960. gada sākumā: Trīsvienības draudzē - 607, Pāvila draudzē - 553, bet katoļu saimē - 250; kopā 1.410.

Nav zināms, vai šajos ciparos ieskaitīti jaukto laulību ģimeņu locekļi.

• 1949. gada 12. maijā, Montrealā, notikusi latviešu pirmā teātra izrāde Kanadā. Tā ziņotāja 2. un 3. numuri. Izrādīta M. Zīverta Divkauja Irmās Graudiņas režijā. Viņa pati spēlējusi galveno lomu.

• 1949. gada 6. martā Montrealā nodibināta latviešu studentu kopa, kuŗas pirmās valdes priekšsēdētājs bijis Jānis Blusanovičs, vice-priekšsēde - Zenta Graudiņa, sekretāre - Skaidrīte Mežinska, kasiere - Inese Dzelzkalne, saimniecisko lietu kārtotāja - Nora Goba. Tajā laikā Montrealā bijuši 45 latviešu studenti.

Tā kā Montrealā dzīvo vēl vairāki šīs valdes locekļi, būtu vairāk kā interesanti, ja tie iepazīstinātu MLB Ziņotāja lasītājus ar tā laika notikumiem un dotu vispārēju pārskatu par aprisēm starplaikā, jo tieši par šo mūsu sabiedrisko vienību šobrīd pieejamas visnecīgākās ziņas.

• 1949. gada jūlijā sākusi darboties MLPB bibliotēka. 1949. gada oktobrī tajā bijušas 125 grāmatas (bibliotekārs I. Strēlis), bet 1952. gada decembrī skaits pieaudzis uz 1.000 grāmatām (bibliotekārs B. Krūmājs).

• 1949. gadā, teātra dienā Montrealā, šeit dzīvojošo latviešu mākslinieku skati biedrības uzdevumā organizējis māksl. L. Kalniņš. Ar to, bez šaubām, pierādīts, cik garš un sekmīgs bijis viņa sabiedriskā darba joms aizvadītajos gados.

• 1950. gada februāra numurā MLB Ziņotājā ievietots pirmais precību sludinājums, ko devis Gaujmalietis. Tam sekojuši Kanaka un Vanaga 1952. gada sākumā.

Vai šie sludinājumi atmaksājušies, par to ziņā trūkst.

• 1949. gada 16. septembrī, laikraksts The Daily Star savās slejās publicēja foto uzņēmumu, kuŗā bija redzamas jaunās latvietes - Biruta Prūse un Rasma Stelps, kas bija uzsākušas studijas māsu skolā.

• No 1949. gada 18. novembra Montrealā darbojas skautu vienība Daugava vad. Oskara Vīndedža vadībā.

• Nama fonda dibināšanas sanāksme notikusi 1951. gada 22. novembrī.

• Pirmā Montrealas latviešu organizāciju vadītāju sanāksme notikusi 1951. gada 5. oktobrī, konsula V. Tomsona ierosmē.

• 1953. gada sākumā par MLPB mūža biedriem izraudzīti biedrības dibinātāji Kārlis Lazdiņš un Alfrēds Range. Abi savus pienākumus godam pildījuši un nu jau sen kā atdusas kapu kalnā.

14. februārī DV Montrealas nodaļas vanagi un vanadzēs bija pulcējušies savai gadskārtējai gada sapulcei, ko, piedaloties 35 nodaļas biedriem, atklāja valdes priekšsēdis J. Norvels. Par sapulces vadītāju izvēlēja V. Paegli, bet par sekretāru J. Birzi. Iepriekšējās gada sapulces pieraksti nolasīja J. Skrastipš. Pieceļoties sapulces dalībnieki godināja aizsaules ceļos aizsaukto veco strēlnieku Jūliju Augustu Asari.

Ziņojumos J. Norvels vēstīja, ka aizvadītais gads bijis ļoti sekmīgs, kas it sevišķi izpaudies montrealiešu atsaucībā 2 gadskārtējām nodaļas izvestām ziedojumu akcijām, kas aizvadītajā gadā devušas vislielākos ienākumus, kopsummā \$ 6.460.-. Tālāk viņš atzinīgi novērtēja ārējās informācijas darbu, ko sekmīgi veikuši Gundars Valdmanis un Māra Demandt - Valdmane, kā arī tika uzsvērts nodaļas vanadžu neatlīdzināmais darbs, veicot to nodaļas dažādajos sarīkojumos un arī sekmīgi piedaloties citu Montrealas organizāciju darbā.

Par vanadžu darbību atsevišķi ziņoja kopas vadītāja Ērika Vītiņa, norādot, ka vanadzēs sekmīgi izvedušas savus trīs gadskārtējos sarīkojumus - Ģimenes dienu ar māc. G. Hūna piedalīšanos, pie kam programmas daļu izpildīja A. un K. Gūtmaņi; kafējnīcu, kas nodaļai, respektīvi, vanadzēm devusi labu ienākumu, jo bija labi apmeklēta un tajā piedalījās ansamblis Mērnīeku Laiki ar savām dziesmām un mūziku; kā pēdējo var minēt Ziemsvētku tirdziņu, kas izdevies teicami. Vanadzēs piedalījušās Melnās lentas dienā un Cilvēku tiesību demonstrācijā. Aizvadītā gada 18. novembra sarīkojums vanadzēm prasījis ļoti daudz darba, bet tas izdevies labi, kā arī jāuzsver lielā sabiedrības piedalīšanās Rolanda Silaraupa sanāksmē, kuŗā daudz strādāja arī vanadzēs. Ziemsvētku laikā viņas, piepalīdzot vanagiem, apciemojušas 18 vecos un slimīgos tautiešus, tos apdāvinot ar augļu groziņiem.

E. Reveliņš ziņoja, ka Ravdonas zemes gabals esot pārdots par noteikto summu - \$ 2.500.-, un viņš jau esot uzsācis sarunas ar vietējo pašvaldības iestādi, lai iegūtu nodokļu atlaidi nodaļas nekustāmam īpašumam Dzintari.

Ē. Vītiņa vēl norādīja, ka visu Ziemsvētku tirdziņa atlikumu, \$ 2.000.- apmērā vanadzēs nodošot Helsinki '86. Turklāt vanadzēs dažādiem labdarības pasākumiem ziedojušas vēl \$ 650.-.

J. Skrastipš ziņoja, ka aizvadītajā gadā noturētas 8 valdes sēdes, ka viņš izgatavojis programmas 3 nodaļas sarīkojumam, ka arī kopā ar E. Reveliņu programmu priekšnesumiem un ka sagatavojis un nolasījis 2 referātus.

Par aprūpes darbu ziņoja J. Leitens, norādot, ka darbs bijis plašs un dažāds. Slimo apmeklējumos slimnīcās un mājās izdoti 589 dolāri, bet veco ļaužu apmeklējumos Ziemsvētkos - 261. Par ziediem mirušajiem nodaļas biedriem izdoti \$ 118, kapu apkopšanai Ravdonā un Katskiļos \$ 329. Latviešu skolai Montrealā izmaksāti atvēlētie \$ 715, Bērnu nometnei Tērvetē - \$ 300, II Mūzikas nometnes iztrūkuma segšanai - \$ 500.-, nodaļas sveicienam 6. jaunatnes dziesmu svētku Vado-

150, Nacionālās Fondu Ziedrijā - \$ 400 un pabalsts Silaraupam, Helsinki '86 - \$ 1.330; kopā izdoti \$ 5.092. Ienākumos - Ziemsvētku akcijā - \$ 4.076 no 133 ziedotājiem, 14. jūnija akcijā no 91 ziedotāja saziemēri \$ 2.384.

Kasieris K. Čaks ziņoja, ka 1987. gada budžets izpildījies, ienākumos uzrādot lielāku summu, jo pārdots zemes gabals Ravdonā. Kopā ieņemti \$ 18.407.46, bet izdoti \$ 14.885 un 96 centi; atlikums uz 1988. gadu ir \$ 3.521.50.

Biedrzinis J. Bilinskis ziņoja, ka patreiz nodaļā skaitās 79 vanagi un 26 vanadzēs, kopā 105 biedri. Pagājušā gadā uzņemti 2 vaģi un 1 vanadze, 1 biedrs miris un 1 pārcēlies uz citu dzīves vietu. Biedru naudās ieņemts \$ 500.

Revīzijas komisijas priekšsēdis A. Zariņš ziņoja, ka kopā ar A. Krievu un I. Laimīti izdarījis pārbaudi, piedaloties kasierim K. Čakam. Visi ieraksti grāmatās un klātpieliktie dokumenti atrasti labākā kārtībā.

Pārvēlamie 3 valdes locekļi nākošiem 3 darba gadiem, kā arī valdes priekšsēdis J. Norvels (E. Reveliņš, V. Frīde un O. Rozentāls) visi tiek ievēlēti ar aklamāciju. Par delegātiem DV delegātu sanāksmei Toronto izvēl K. Čaku un J. Bilinski, bet vienu no viņiem var atvietot A. Zariņš.

J. Norvels ziņo, ka saziņā ar valdi sastādījis budžetu 1988. gadam. Tas sabalansēts \$ 13.250 apmēros. Pilnsapulce to apstiprina.

Dažādos jautājumos, pieskaroties Abrenes jautājumam, sapulce apstiprina \$ 550 vienas dalības zīmes iegādei, atrodot, ka šis ieraksts Francijas vidienē ir nozīmīgs objekts mūsu sabiedriskās dzīves vajadzībām tuvākā nākotnē. Tāpat sapulce nolēmj rīkot mantu lotēriju ar 1.000 biļetēm par \$ 1 gabalā ar noteikumu, ka atlikums sadalāms šādi: 50 % Helsinki '86, 50 % ārējās informācijas darbam.

Sapulcei sekoja vanadžu klāts uzkožamo galds, kur netrūka dažādu cepumu un maiziņu.

J. Sk.-

DAUGAVAS VANAGI, SASAUKSĪMIES!

No Latvijas izraidīto latviešu sveiciens.

Kādreiz dzimtenē šis uzsaukums apvienoja daudzus brīvības un neatkarības cīnītājus, apvienoja leģendāros latvju tautas patriotus un Latvijas valsts veidotājus. Vārdi "Daugavas vanagi" kļuva par dvēseles ugunsgrūdu, kur varēja sasildīties, kļuva par iedvesmu varoņdarbiem.

Mēs nešaubāties, ka šie vārdi savu krāšņo formu un dziļo saturu nav zaudējuši arī šodien mūsu tautas apziņā. Mēs nešaubāties, ka tie vēl šodien daudzus uzrunā un sauc uz latviešu tautas pašapziņu, uz valstisku neatkarību un brīvību. Mēs zinām, ka šie nedaudzie - tikai trīs vārdi, spēj daudzus pacelt cīņai pret mūsu tautas apspiedējiem, pacelt varoņdarbiem.

Sodien, kad esam šķirti no dzimtenes un sirmās Rīgas, šeit, svešumā, no sirds pateicamies Dievam, brīvajai pasaules daļai un mūsu tautiešiem tajā, kas prātuši mums sakurt mājīgu un siltu ugunsgrūdu šeit.

Sevišķu atsaucību un mīlestību mums parādīja organizācija, kas nes mūsu tautai daudz-

vanagi un sirdis mūsu vārdus: "Daugavas vanagi."

Mēs, šodien Minsterē dzīvojošie 1987. gada 14. jūnija manifestācijas dalībnieki, visas pasaules tautiešu priekšā izsakāms jums, kas godam nesat šos dižos, simboliskos vārdus, dziļu un sirsnīgu pateicību.

Novēlam visiem jums svētīgus Ziemsvētkus un laimīgu, veiksmīgu un raženu jauno 1988. gadu, kas mūsu tautai nozīmētu 1987. gadā iesāktā sakustinājuma cienīgu turpinājumu.

Lai pāri okeāniem, robežām un visām jūrām aizskan un latviešu sirdis skaņkvēlā uzaicinājuma vārdi: Daugavas vanagi - sasauksimies!

Minsterē, 1987. gada 23. decembrī.

Edmunds Cirvelis, Jānis Rožkalns,
Jānis Cirvelis, Gunta Rožkalne,
Raitis Cirvelis, Markus, Rita,
Ruta Cirvele, Ojārs Ginters,
Ieva Cirvele, Zvaigzne Gintere,
Tabita Cirvele, Sarma Gintere,
Raimonds Bitenieks, Heinis Lāma.

Minēto sveicienu ar I. Skrastīņa gādību esam saņēmuši tikai šajās dienās. Red.

JAUNS MĀKSLAS ALBŪMS.

Šī gada sākumā iznākusi pazīstamā mākslinieka, gleznotāja un grafika J ā p a C Ī R U Ļ A autobiogrāfija prof. Jāņa Silpīņa vispārējā redakcijā, latviešu un angļu valodās. Grāmata ir vienreizējs izdevums savas izcilus greznās apdares dēļ.

Patriotisku gleznu sērija "Mana dzimtene kara liesmās" ir tuva latviešu trimdnieka sirdij un ir kuplināta ar Skandināvijas un Amerikas posmu dabas skatiem.

Gleznu klāstu papildina mākslinieka grafiskie zīmējumi etnogrāfijā, archeoloģijā, antropoloģijā un medicīnas chirurgijas laukā. Ar šiem, līdz pēdējai sīkdaļai izstrādātajiem zīmējumiem mākslinieks ilustrējis ievērojamus zinātniskus darbus, kā Nordic Museum, Zviedrijā, tā arī Harvard Universitātes medicīnas skolā, Bostonā, ASV.

Grāmatas cena ar piesūtīšanu - Kanadas dolāros 75.-.

Grāmata pasūtīnāma pie N. Zoldnera, 150 Cameron Ave., Ottawa, Ont. K1S 0X1, tālr. 613-233-6414.

N. Z.

KĀDI IR PIRMIE SOĻI JAUNIEM IEBRAUCĒJIEM?

Latviešu jaunatbraucējiem ir dota iespēja skatīt mūsu iecelotāja stāvokli vairāku paudžu perspektīvē. Kādi ir pirmie soļi?

Pasūtīniet ATBRAUCĒJU VADLINIJAS korespondences kursu! Šajā īsajā korespondences kursā iebraucējs var noskaidrot principus un metodes nākošās pakāpes ilgstošas ģimeņu identitātes saglabāšanas Klātbūtnes kursam.

Korespondences kurss nesn atbraucējiem par brīvu, pārējiem - \$ 20.-.

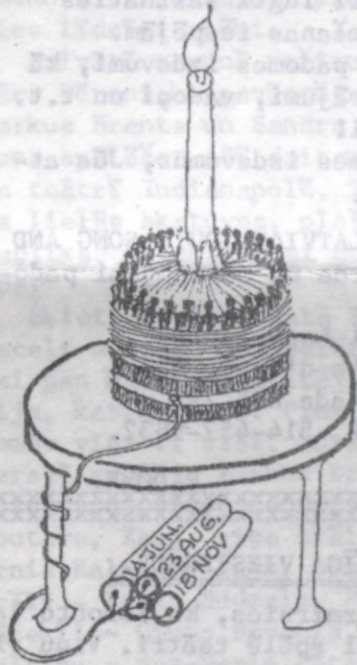
Kursu adrese:

Consultant, P. O. Box 1, Little Chute,
WI 54140, U. S. A.

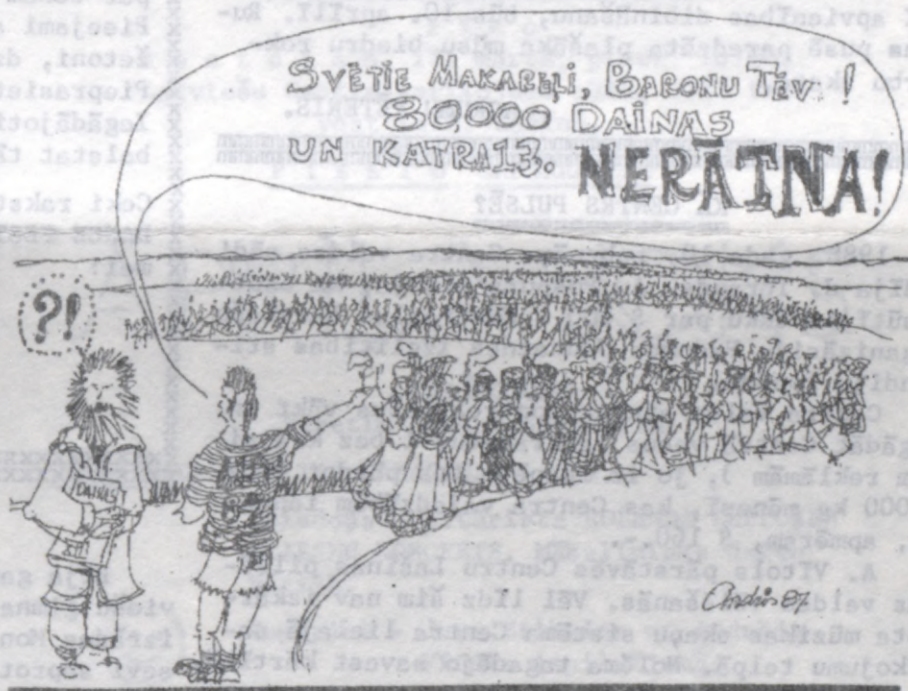

Andris 87

VĒSTURISKS PĀRPRATUMS RĪGAS VIESNICAS BĀRĀ

Andris 87

Andris 87

PĀRSTEIGUMU TORTE

RECEPTE:
UZ BRĪVĪBAS RAUGA
UZKAISI 47 PELAVU KĀRTAS,
UZPŪTI PLĀNU GLASNOST GLAZŪRU,
IZDAIĻO AR 10,000 KĀRĪVĒJIEM,
AIZĒDZINI BRĪVĪBAS SVĒCI
UN GAIDI

ALBERTS CAUNE

Uzņēmumu gramatvedība,
finanču pārskati un bi-
lance. Algu saraksti.
Padomi nodokļu lietās
u. t. t.
6865 Norwalk Rd, Apt.
702, COTE ST. LUC, QUÉ
H4W 2X7, tel. 514-484-
0272.

CENTURY 21

HAMILTON - BRIJ INC.
2919 St. Charles Blvd.,
Kirkland, Québec, H9H 3B5
Birojs: 514-694-9240
Rezidence: 514-626-9792

LUĪZE SKRISTINA

Nekustāmu Ipašumu
aģente

pārdevējiem - pircējiem Montrealā, Otavā un Toronto,
arī ASV.

CENTURY 21 ir viens no lielākajiem nekustāmu Ipašumu
birojumiem pasaulē ar nozarēm katrā Kanadas pilsētā. Pār-
dodot Jūsu Ipašumu šeit, mēs Jums palīdzēsīm atrast ci-
tu kuŗā katrā Kanadas pilsētā. Nesaistoša informācija
pa tālruni vai ar personīgu apciemojumu.

Zvanīt katrā laikā.

PENSIONĀRU ROSĪBA.

Februāra 4. diena ausa sniegota, balta kā Ziemassvētkos un radīja zināmas bažas par to, vai pensionāru sanāksme būs tik kupla kā parasti, jo, lai gan nesniga, satiksme nebija tik droša. Bažas izrādījās veltas, jo sanācām pāri par 60. Daži gan izmanto Isāku atpūtu siltākā nostūrī, daži ciemojās rados, un viens otrs nejūtas tik žirgts.

Lūgšanas vārdus teica Veronika Varslavāne, izdalīja apsveikumu kartiņas un pēc tradīcijas dalīja pa ziedam un skūpstam. Kartiņu tekstus lasīja un saieta norisi vadīja Jānis Tomsons.

Dzimšanas laiks februārī bija ducim pensionāru un ar noapaļotu gadu skaitu suminājām: Maigu Začu, Voldemāru Ozolu un Jāni Lavu. Šai mēnesī dzimušajiem skaistu uzrunu teica Milda Ozola, bet mūzikālās jūtas krūtīs atmodināja Alberts Melderis ar savām solo dziesmām.

Kā parasti, azāids bija bagātīgs ar siltām pusdienām, garšīgām tortēm un citiem gardumiem.

Pēdējā laikā apvienībai pievienojušies vairāki jauni dalībnieki, bet ar skumjām pavadījām mūsu mūža biedri, gados vecāko dalībnieku, Jāni B i r z n i e k u.

Plašāka pensionāru sanāksme, atceroties arī apvienības dibināšanu, būs 10. aprīlī. Rudens pusē paredzēta plašāka mūsu biedru rokdarbu skate.

AGRUMU PĒTERIS.

KĀ CENTRS PULSĒ?

1988. gada 10. februāra Centra valdes sēdi vadīja J. Tērauds. A. Pušpurs ziņoja, ka esot nosūtījis čeku par \$ 100.- Montrealas Latviešu Organizāciju Padomes Jaunatnes Izglītības stipendiju fondam.

Centra valde aicina montrealiešus vākt un nogādāt Centrā vecus laikrakstus (bez krāsainām reklamām), jo ir iespēja tos pārdot līdz 1.000 kg mēnesī, kas Centra vajadzībām ienestu, apmēram, \$ 160.-.

A. Vītols pārstāvēs Centru Lašīnas pilsētas valdes vēlēšanās. Vēl līdz šim nav izkārtota mūzikas skapu sistēma Centra lielajā sarīkojumu telpā. Nolēma tagadējo savest kārtībā, vai iegādāties jaunu.

Jauns video lenšu aparāts nozagtā vietā vēl nav iegādāts. Ir pasūtīnāts aizslēdzams skapis televīzijas aparāta un video novietošanai. Līdz ar jauno skapi iegādāsies jaunu video.

Pie Centra ir atvērta jauns konts (Survival Account), speciāli domāts latviešu pretestībnieku un Helsinki '86 atbalstam. Visus, kas vēlētos šo fondu atbalstīt ar ziedojumu vai izdevumu Centrs lūdz pieteikties pie A. Pušpura.

Nav vēl ziņu par celtnes būves atļauju no Lašīnas pilsētas, kas prasa laiku.

Bija pārrunas par gaidāmo Centra atbalstītāju sarīkojumu 13. februārī.

Centra pilnsapulce ar valdes vēlēšanām būs 13. martā, plkst. 15:30, Centrā.

Nākošā Centra valdes sēde trešdien, 9. martā, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

Šo MLB Ziņotāja numuru nododam Kanadas pastā 1. martā.

LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU SVĒTKU PADOME

pieejamas:

6. Latviešu Jaunatnes Dziesmu Svētku Šerbrukā JAUNATNES ORĶESTRA un KOPKOĶA KONCERTU

V I D E O L E N T A S.

Katra koncerta LENTA maksā \$ 40.-. Pasta sūtījumam par katru jāpievieno vēl \$ 3.-

Iegādājaties un dāviniet svētkos un citos gadījumos LATVISKĀS SERVJETES, kuņas izdevusi padome.

KAFIJAS SERVJETES - 2 pac. (36) - \$ 5.-

VIESĪBU SERVJETES - 2 pac. (36) - \$ 7.-

Pa paciņai no katras - \$ 6.-

Katram 2 paciņu pasūtījumam jāpievieno \$ 1.-, bet 4 paciņu sūtījumam - \$ 2.- pasta izdevumiem.

VIESĪBU SERVJESU lielā paka - \$ 20.-

Pasta izdevumiem jāpievieno \$ 3.-.

Padomē ir pieejamas arī 6. svētku skapu lentas. Interesenti lūgti sazināties par cenām un saņemšanas iespējām.

Pieejami arī citi padomes izdevumi, kā žetoni, dziesmu krājumi, vadoņi un t.t. Pieprasiet cenrādi!

Iegādājoties padomes izdevumus, Jūs atbalstat tās darbu.

Ceki rakstāmi uz LATVIAN YOUTH SONG AND DANCE FESTIVAL vārda un adresējami padomei:

291 Lorraine Dr.,
Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2
Tel. 514-457-9832.

PADOME

SEKMĪGA VIESIZRĀDE.

Bija gandrīz aizmirsis, ka Toronto latviešu ģimnazisti vēl spēlēja teātri. Viņu viesizrādes Montrealā savā laikā bija pats par sevi saprotams notikums. Tad tās apstāka. Ilgam klusuma brīdim 27. februārī sekoja Mārtiņa Zīverta luga 4 ainās CILVEKS GRIB DZĪVOT izrāde, ko Centrā bija atnākuši noskatīties ap 70 montrealiešu. Tie visi varēja būt vairāk kā gandarīti, ka arī latviešu teātris vēl arvien grib dzīvot. Par to liecināja jauno aktiešu uzņēmība, talants un visumā teicamā latviešu valoda. Jāpriecājas vēl vairāk arī par to, ka režija un izrādes vadība ir jaunās audzes rokās: režisore Sandra Cifersone un izrādes vadītāja, abas ir Toronto Latviešu Tautas Augstskolas ģimnazijas absolventes. Astoņi no aktiešiem ar skatuves ugunsdrošībām un turnejas prasībām iepazinušies pirmo reizi. Tas viņus nav nobaidījis.

Kā vispār panākts tik teicams sniegums?

Sandra Cifersone pastāsta, ka visi aktieši esot parakstījuši tādu kā līgumu, ka viņi čakli apmeklēsot mēģinājumus, tekstu pārvaldīšot no galvas mēnesi pirms pirmizrādes un ka šis blakus darbiņš neietekmēsot viņu sekmes skolas mācībās. Gribas gandrīz vai izsaukties, vai kaut kas tamlīdzīgs šodienas pasaulē ir iespējams. Acīmredzot, ir, jo šo nolīgumu jau-

nie pildījuši godam. To tik ļoti varēja manīt viņu sniegumā, neskatoties uz to, ka ceļā uz Montrealu tie bija satvēruši saindēšanos ar pārtiku kādā no ātrās apkalpošanas ēdnīcām.

Un tā nebija tikai teksta zināšana un valoda, kas patika. Iepriecināja arī pati spēle un iejušanās katrā lomā, itin bieži panākot ļoti atjautīgus momentus, kas tūdaļ iemantoja skatītāju simpātijas. Turklāt visas skatuves maiņas un citas izdarības ritēja tikpat raiti kā dažam labam citam mūsu amatiešu teātrim.

Katram jau nu bija pa kļūmītei tekstā un izrunā, katrs jau nu, droši vien, būtu varējis dot vēl ko vairāk, tomēr - viss ritēja tik ticami, tik viengabalaini un bez jeb kādām jūtām problēmām, ka jutām, ka mūsu teātris nav tikai dzīvs, bet dzīvos, ja vien jauno aktiešu saimei pievienosies līdzīgi spēki.

Privātā sarunā režisors Gunārs Vērenieks pavēstīja, ka Markus Brants un Sandra Ciferone spēlēsot ASV dziesmu svētku teātrī Indianapolē. Tā tad uz lielās skatuves, plašās publikas priekšā! Lai nu izdotos!

Skriet, nebūtu vietā īpaši izcelt nevienu no spēlētājiem, lai gan katram skatītājam tādi bija, katram savi. Piemināmi tomēr viņi ir visi. Morisu Mersjē spēlēja Markus Brants, Lulu, viņa sievu, - Kristīne Soutare, Žanu, viņa brāli - Arnis Kalniņš, Žaku, viņa otru brāli - Ēriks Sudmāls, Polu, mācekli - Ģints Brencis, Māru Baltiņu - Ann-Marie Pētersone, Jāni Auzarāju - Andris Jēkabsons, Miss Nikerbokeri - Kaiva Sukse, ārstu - Pauls Ezers, kazu ganu un pastnieku - Edwards Sproģis. Katrs veidoja savu tēlu ar izdomu un savu īpatnību. Katrs bija klausījis režisores norādes, un, galvenais, panāca tik ļoti nepieciešamo kontaktu ar skatītāju saimi, kurā netrūka cildinošu komentāru.

Skatuves ietērps bija patīkams un piemērots ceļošanai.

Atliek tikai cerēt, ka uz nākamo viesizrādi nebūs jāgaida ilgāk par gadu. Šis jaunās audzes teātris liecina, ka mūsu teātris dzīvos. Par to sirsnīgs paldies itin visiem ciemiņiem, kas no Montrealas devās tālāk uz Otavu, lai iepriecinātu arī otaviešus.

Izrāde bija pulcinājusi

DV MONTREALAS NODAĻA

RĪKO

SESTDIEN, 12. MARTĀ, plkst. 18:00, Centra sarīkojumu zālē, 3955 Provost ielā, Lašīnā,

PLKV. OSKARA KALPAKA, KALPAKIEŠU UN LATVIEŠU LEĢIONA ATCERI.

Referāts: LNAK Polītiskās informācijas nozares vadītājs Dr. Guntis SILIŅS.

Priekšnesumi: Latviešu kaŗavīrs mūsu tautas dziesmās.

Saviesīgs vakars: Dziesmas, dejas, mūzika.

Bufete: Paēdieni un padzērieni.

Lotereja.

IEEJA: pret ziedojumiem.

Visus laipni ielūdz,

DV MONTREALAS NODAĻA.

MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA

r ī k o

s e s t d i e n, 19. martā, plkst. 18:00, Latviešu Centra sarīkojumu zālē, 3955 Provost ielā, Lašīnā,

P I E K T O G A D S K Ā R T Ē J O

APRĪĻA JOKS

SARĪKOJUMU

"Pretim jaunam pavasarim!"

Programmā: SILTAS VAKARIŅAS - \$ 7.-

Dziedoņa - ģitārista ROLANDA LAPPUĶES DZIESMU KONCERTS. Mākslinieks dzīvo Vācijā.

Kuplejas - Juŗa Zilkalna un Andrēja Vītola izpildījumā.

Dzīves gudrības - Inta Hūns un Elga Čops

Neparedzētu apstākļu dēļ, iecienītā APRĪĻA JOKS arī - ze šoreis neiznāks.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem par labu MLB ZIŅOTĀJAM.

Ja vēlaties rezervēt galdistus, lūdzam zvanīt

Anitai Porietis-Bedard, tel. 697-6624.

APRĪĻA JOKS jau trājās vakara stundās aicinām katru, kas var atlicināt laiku pabūt Latviešu Centrā, mūsu pašu vidū, lai noklausītos augšminēto programmu un lai dalītos laikmetīgās sarunās. Jaunu un īpatnēju pienesumu šim sarīkojumam dos tālais ciemiņš no Vācijas - Rolands Lappuķe.

Uz redzēšanos APRĪĻA JOKS piektajā sarīkojumā!

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

vairāk mūsu pašu sabiedrības jauniešus kā daudzus citos sarīkojumos. Tiem bija reta izdevība tikt ar torontiešiem. Atklājās arī, ka mūsējos interesē ne tikai kultūra, bet arī politiskais darbs. LNJAK (Latviešu Nacionālās Jaunatnes Apvienības Kanadā) darbinieku grupa bija sagatavojusi un izdalīja informācijas lapas, kas saņēmusi mudināja rakstīt vēstules Kanadas ministru prezidentam Br. Mulronijam un citiem redzamiem Kanadas politiķiem, lai protestētu pret faktu, ka Baltijas valstu goda konsulu vārdi Otavā netiekot publicēti Valdības izdevumā DIPLOMATIC CONSULAR AND OTHER REPRESENTATIVES IN CANADA. Skrejlapai bija pievienoti vēstulju paraugi angļu valodā (būtu derējis arī franču teksts - red.). Būtu vairāk kā teicami, ja montrealieši šo jaunās audzes politisko aktivitāti atbalstītu un ievērotu. Paklausīsimies, ko jaunie mudina: "Mēs nīksim trulībā un vienaldzībā! Papildināsim vārdus ar konkrētu darbību! Kopā mēs varam daudz ko panākt. Pierādīsim, ka baltiešu neatkarības kustībai ir atbalsts Kanadā." Tie ir spēcīgi vārdi.

Šāda jaunās audzes politiskā aktivitāte nāk kā svaiga vēsma, kas vairāk kā apsveicama.

Ciemiņi saņēma ziedus no Latviešu skolas Montrealā un MLB, kas bija sarīkojuma rīkotāja. Režisore S. Cifersone pateicās montrealiešiem par grupas sirsnīgo uzņemšanu. MLB priekšnieks M. Stauvers teica tai paldies rīkotāju un skatītāju vārdā.

MLB dāmas bija gādājušas par kafijas un cepumu galdu, pie kura sarīkojuma apmeklētāji varēja apstāties garajā starpbrīdī.

Š.

AUSTRIS GRASIS MONTREALĀ.

Par latviešu īpašumu Francijā - ABRENI esam daudz lasījuši un dzirdējuši. Ieskatī par tā vajadzību un iespējām dalās, un, šķiet, dalīsies, jo šis ir liels pasākums. Visiem lieliem pasākumiem ir savi piekritēji un pretinieki. Citādi tas nav ar Abreni. Tomēr ir labi, ka visu var dzirdēt no cilvēka, kas ir idejas tēvs un īstenotājs, kāds ir filologs Austris Grasis, kas darbojas kā mācības spēks Bonnas Universitātē.

Montrealā viņš iegriezās 11. februāra vakarā, lai pastāstītu 30 klausītājiem par šo īpatnējo pasākumu. No stāstījuma un slīdītēm atskārtām, ka šeit veidojas pavisam citādāks veikums, kā esam parādūši pieņemt. Jācer, ka par visu to lasīsim vairāk laikrakstos un mūsu pašu Ziņotājā.

Grasim ir plašs vēriens, viņu nodarbina mūsu nākotnes problēmas un viņš spēj klausītājus savā tematikā ieinteresēt. To apstiprināja fakts, ka referāta beigās Abrenes kapitāls bija pieaudzis par 3 dalības zīmēm, un vēlāk vēl vienu atvēlējusi mūsu DV nodaļa. Citiem vārdiem, viņa brauciens uz Montrealu atmaksājies.

Netrūka jautājumu, kas visi saņēma atbildes. Itin bieži viņš atsaucās uz Br. Plūmes rakstu, kas novembra numurā bija publicēts MLB Ziņotājā. Viņaprāt, tajā esot bijušas vairākas nepilnības, kuras viņš centās apgaismot.

A. Grasis nav tikai ideālists, bet arī savu ieteikumu (ideālu) īstenotājs, un tādu cilvēku mums nav daudz, tādēļ uzklusāmi un atbalstāmi. Jauni ceļi jāmeklē - ABRENE tos sola, un tas ir panākums. Rādās, ka tās uzturē-

šana iespējama, jo pirmajā darbības gadā piemaksu nav bijis. Saimniecība noslēgusies ar pozitīvu bilanci, un tas ir panākums pašs par sevi. Pasākumam vajadzīgi līdzekļi nākamā pirkuma maksājuma segšanai, lai līdzekļi nebūtu jāaizņemas un lai nebūtu jāmaksā augļi.

Paldies ciemiņam par ļoti informatīvo sniegumu!

Š.

LATVIEŠU PIENESUMS.

Leikšoras operešu sabiedrības šī gada Gilberta un Sulivana uzvedumā RADIGORE piedalījās 2 montrealieši - Gunars ALEKSIS un Andrējs VITOLS.

Aleksim lomas ar katru gadu kļūst lielākas un sekmīgākas arī sniegums. It sevišķi izdevās operetes pēdējais duets.

Andrējā Vitolam, kā pirmziemniekam, bija jāapmierinās ar dziedāšanu pēdējās rindās, bet nav šaubu, ka viņš drīz tiks uz priekšu un mēs par viņu dzirdēsim vairāk.

Latviešu mūzikas cienītājiem šis pasākums tuvs, un tie to apmeklē itin kuplā skaitā.

C.

MLB Ziņotāja tehnisko izdevumu segšanai februāra mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Jānis Spidāns, Toronto, Ont., \$ 5.00, Dr. Andris Ritmanis, Portlandē, Oregonā, ASV, \$ 10.40 Ausma Upmale, Kičinerā, Ontario, \$ 10.00, Alberts Skuja \$ 30.00, Zigurds Bērziņš \$ 10.00, Jāzeps Greizis \$ 10.00, Kārlis Kirmušs \$ 70.00, Marta Ozoliņa \$ 10.00, Jānis Liepiņš, Springhilā, Floridā, ASV, \$ 5.30, B. Čevers, Otavā, Ontario, \$ 15.00, M. Alksnis, Hamiltonā, Ontario, \$ 10.00, Valda Lēvenšteina, Silverspringā, Merilandē, ASV, \$ 3.75, Ivars Avots, Arlingtonā, Masačusetā, ASV, \$ 5.20, Otto Sniķeris \$ 15.00, G. Mekšs, Friportā, NY, ASV, \$ 6.25, Ieva Bolšteina, Gaitersburgā, ME, ASV, \$ 6.25.

Februārī no 16 lasītājiem kopā \$ 222.55, bet darbības gadā no 178 lasītājiem - \$ 2.109.94.

Spiestuves mašīnu iegādei ziedojuši:

Ausma Upmale, Kičinerā, Ontario, \$ 20.00, A. Wiesniewski \$ 20.00, Zigurds Bērziņš \$ 10.00, Jāzeps Greizis \$ 20.00, Kārlis Kirmušs \$ 65.00 un Otto Sniķeris \$ 5.00.

Februārī no 6 ziedotājiem kopā \$ 140.00; darbības gadā no 36 lasītājiem \$ 570.00.

Abās kategorijās kopā no 214 lasītājiem \$ 2.679.94. Šis atbalsts ir ļoti nozīmīgs, un par to visiem ziedotājiem vissirsnīgākais paldies!

Ar šo numuru noslēdzas MLB Ziņotāja 39. gada gājums, kurā izdevums saviem lasītājiem devis vairāk kā jeb kad lasāmvielas, foto uzņēmumu, karikatūru un ziņu. Arī metiens un lasītājiem nosūtīto burtnīcu skaits bijis līdz šim augstākais. Par to pateicīga redakcija un izdevēja - MLB.

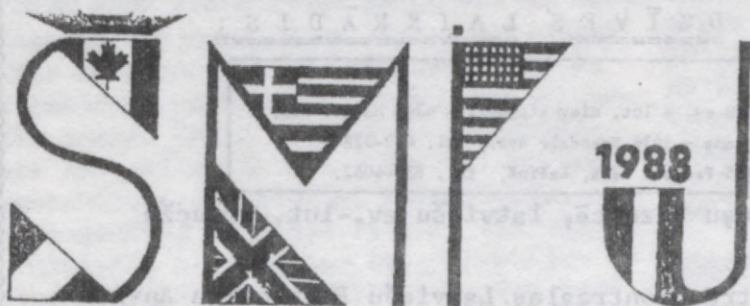
Ar nākamo numuru ieiesim tādā kā jubilejas gadā, kura beigās varēsim svinēt 40 pastāvēšanas gadus! Lai pie šīm svarīgām krustcelēm nonāktu, būs jāstrādā. Kā arvien, gaidīsim lasītāju un labvēļu atsaucību, lai izdevums varētu kalpot savai lasītāju saimei.

S A B I E D R I S K Ā S D Z Ī V E S L A I K R Ā D I S :

Biežāk lietoto telpu adreses:

Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev. - lut. dievkalpojumi, - 4345 Marcell Ave.
Ev. - lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
Latviešu Sabiedriskais Centrs, 3955 Provost ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

6. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
10. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme - pilnsapulce.
12. martā, plkst. 18:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas plkv. O. Kalpaka, kalpakiešu un Latviešu leģiona ATCERE ar Dr. Gunša Siliņa referātu (Lūdzu, skatiet Īpašu paziņojumu 27. lpp.!).
13. martā, plkst. 15:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra GADA SAPULCE.
19. martā, plkst. 18:00, Latviešu centrā, MLB gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīpotājam. Programmā dziedāja - gitārista Rolanada Lappukes koncerts un pašu māju ansambļu humoreskas. Siltas vakariņas (Lūdzu, skatiet Īpašu paziņojumu 27. lpp.!).
20. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
20. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
24. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
27. martā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu PŪpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
1. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.
3. aprīlī, plkst. 6:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu Lieldienu rīta dievkalpojums.
7. aprīlī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
9. aprīlī, plkst. 15:30, Lašīnas pilsētas koncertzālē, Montrealas Latviešu Biedrības 40 pastāvēšanas gadu atceres KONCERTS ar baritona Paula BERKOLDA un pianista Pēteris ZARIŅA piedalīšanos.
Pēc koncerta, apmēram, plkst. 18:00, Latviešu centrā ATCERES AKTS un SAĪETS ar vakariņām. Plašāks paziņojums nākamajā MLB Zīpotāja numurā.
10. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
16. aprīlī, plkst. 15:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu kredītsabiedrības pilnsapulce.
17. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Sirds kapelā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
21. aprīlī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
23. aprīlī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas vanadžu kopas gadskārtējā KAFEJNĪCA.
24. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
28. aprīlī, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības GADA SAPULCE.
1. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
5. maijā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
8. maijā, plkst. 11:00, draudzes namā, ev.-lut. Traisvienības draudzes Ģimenes dienas dievkalpojums. Pēc tam sadraudzības stunda.

ŠĪ MĀKSLA IR JAUNA '88

no 18. līdz 20. martam

TORONTO

Armešanās iespējumi: Holiday Inn - Don Valley (416) 449-4111

Tuvāki informācijai/mākslinieku pieteikšanās:

Ruta Lauze (416) 534-3616

Haralds Ozols (416) 651-0700

Māra Gulēna (416) 920-5852

By appointment
(pēc vienošanās)

NORBERT KAZDAN, M. D.

Runā latviski.

WESTMOUNT MEDICAL BLDG.,
Suite 650,5025 Sherbrooke St. W.,
Montrealā,

Telefons 514-486-4300.

NK

1988. III MLB ZIŅOTĀJS 1.300e

Pazīpojiet savas adresi maipasi

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITEFLOWERS
by

Farrington

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870MLB ZIŅOTĀJA administrātorai A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec,
Canada, H9R 2X5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtu abonementa samaksu (\$ 20.- vai 15.- sk. likmesī) par _____ gadu/iem \$ _____

Gaisa pasta piemaksu ASV - \$ 4.-, citos kontinentos - \$ 10.- \$ _____

Ziedoju izdevumu tehnisko izdevumu segšanai \$ _____

Ziedoju spiestuves mašīnu iegādei \$ _____

Vēlos saņemt sekojošus sgrākos MLB Zīpotāja numurus: _____ à \$ 2.- \$ _____

Dāvinu MLB Zīpotāju \$ _____

Iesakū nosūtīt paraugburtnīcas \$ _____

Ar šo nosūtu iestāšanās maksu Montrealas Latviešu Biedrībā - \$ 5.- \$ _____

Ar šo nosūtu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (à \$ 10.-) \$ _____

Ar šo nosūtu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (à \$ 5.-) \$ _____

Ziedoju MLB darba un pasākumu veicināšanai \$ _____

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavisam kopā \$ _____

(Makoštāja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

MLB ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, BAIE D'URFÉ, QUÉBEC, CANADA, H9X 2R2, phone 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers. ADMINISTRĀTORE: Anita Poriete - Bedard. EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. DARBINIEKI: Jānis Birze, Elga Cops, Edgars Kajaks, Mīna Kajaks, Roberts Klaiše, Austra Konovalovs, Anna Kreipāns, Pēteris Kreipāns, Voldemārs Ozols, Ilga Štaubere un daudzi citi.

MLB ZIŅOTĀJA abonementa maksa - \$ 20,00 gadā; MLB biedriem pensionāriem un kaķa invalīdiem - \$ 15,00 gadā; gaisa pasta piemaksas ASV \$ 4,00, citos kontinentos \$ 10,00 gadā. Atsevišķas burtnīcas pret \$ 2,00 ziedojumu. LAPPUSU MAKSA: 1/4 lpp. - \$ 15.-; 1/3 lpp. \$ 20.-; 1/2 lpp. - \$ 25.-; pilna lpp. - \$ 45.-; klišejs un paziņojumu salikšana - \$ 10.- piemaksa. Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda. MLB Zīpotājs, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas izdevums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. dienu. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž ne MLB valdes, ne redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTRÉAL

MARCH 1988 MARS

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
Bulletin Mensuel MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Société des Lettons de Montréal.

Sent by Montreal Latvian Society.

291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué.,

Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.

Retour postale assuré.

Return Postage Guaranteed.